

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 56 • nr. 1 • januari 2020 • € 1,75 • www.sp.nl

JANNIE VISSCHER
PARTIJVOORZITTER

AFFAIRE BELASTINGDIENST: 'MISDAAD'

WESTEN NAÏEF OVER IRAN

Arend van Dam

TEKEN DE PETITIE GEEN OORLOG MET IRAN

De spanningen tussen de Verenigde Staten en Iran lopen op. Op pagina 28 van deze Tribune legt Iran-deskundige Peyman Jafari uit dat als het tot een oorlog komt tussen de VS en Iran, gewone mensen het slachtoffer zijn. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut mengt zich overal in het debat om te pleiten voor de-escalatie.

Jij kunt ook iets doen. Naar anti-oorlogs-demonstraties gaan bijvoorbeeld. En onderstaande petitie tegen oorlog met Iran ondertekenen.

stopdebommen.nl

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

**HUISJESMELKER
VAN HET JAAR**

WOONCRISIS? AAN DE SLAG!

Er heerst een wooncrisis in heel Nederland. Huizenprijzen rijzen de pan uit en steeds minder mensen kunnen een woning vinden, doordat de markt vrij spel heeft en politici hun verantwoordelijkheid niet nemen. Daarnaast geeft deze crisis huisjesmelkers de vrije hand. Zij krijgen door het lage aanbod steeds meer macht en kunnen daardoor de raarste eisen stellen en streken uithalen bij hun huurders. ROOD reikt elk jaar de 'Huisjesmelker van het Jaar'-prijs uit aan de slechtste huisbaas van Nederland. Samen met bewoners gaan we aan de slag om de huisjesmelker aan te pakken en hun situatie te verbeteren. Ook dit jaar organiseren we deze verkiezing. Heb, ken of ben jij een slechte huisbaas?

Stuur dan een mailtje met de gegevens aan rood@sp.nl dan houden we contact!

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Maurits Gemmink, Robert de Klerk
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Fatih Hijnen, Peter Sas,
Karen Veldkamp, Cees Wouda

Foto omslag
Maurits Gemmink

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Len Munnik
Wim Steenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Actueel

Affaire kinderopvangtoeslag breidt zich uit

4

Jannie Visscher

'Nu samen de schouders eronder'

6

Participatiewet failliet

Onderbroeken tellen, kunstbloemen frutselen

9

Lilian

'Er komen mooie tijden om socialist te zijn'

16

Iran

'Toon solidariteit met de mensen daar'

28

8 Dit zijn ze: Het nieuwe partijbestuur

12 Congres: Modern socialisme, klaar voor de toekomst

27 Aanpak stikstof: Zo komen we er nooit

33 Nederwiet: Neerlands eerste legale kwekerij

36 Linksvoor: Azza Heles dwong renovatie af

23, 24, 25, 26, 32, 37 Nieuws 38 Brieven 39 Puzzel

40 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Een strijdbaar 2020!

De feestdagen liggen weer achter ons. Ik hoop dat iedereen op een eigen manier ervan heeft kunnen genieten. Voor ons ligt een nieuw jaar, 2020: een mooi jaar en ik hoop het jaar van rechtvaardigheid. Afgelopen jaar stond in het teken van protest. Veel mensen voelen zich in de steek gelaten door de regering. De zorgverleners, boeren, gepensioneerden, onderwijzers, politie en advocaten. Massaal voerden zij actie.

Het was ook het jaar waarin op een andere manier pijnlijk duidelijk werd dat de overheid niet altijd aan de kant van de mensen staat. Neem de affaire met de toeslagen rond de kinderopvangtoeslag. Duizenden ouders zijn onterecht uitgemaakt voor fraudeur. Onterecht moesten zij (tien)duizenden euro's betalen, met verstrekkende gevolgen. Hele gezinnen zijn kapotgemaakt. Mensen zijn het vertrouwen in de overheid volledig kwijt. Toen er eindelijk aandacht was voor deze groep, bleven echte oplossingen uit. Wel waren er veel teleurstellingen. Zo bleken de uiteindelijk opgestuurde dossiers onleesbaar en incompleet.

Het is schandelijk hoe er met deze mensen is omgegaan. Een vreselijk voorbeeld van hoe mis het kan gaan als de overheid de menselijke maat uit het oog verliest. Maar ook bijzonder inspirerend om te zien dat de ouders ondanks hun grote ellende zo strijdbaar zijn. Zo begonnen ze zelf een kerstactie om andere gedupeerde gezinnen toch een beetje een fijne kerst te geven. Natuurlijk hielpen wij als SP deze ouders. In korte tijd is er ruim 55.000 euro opgehaald. Samen met een aantal ouders stond ik daarna kerstpakketten in te pakken. Zo triest dat het nodig is, maar het was prachtig om de solidariteit en strijdvaardigheid te zien. Wij zullen ons blijven inzetten voor alle gezinnen die slachtoffer zijn geworden van de belastingdienst, totdat het voor hen is opgelost. Maar natuurlijk ook voor al die andere mensen die het afgelopen jaar zijn opgestaan.

Laten we in 2020 de handen ineenslaan voor een rechtvaardig Nederland!

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Lilian Marijnissen helpt met het inpakken van de kerstpakketten.

AFFAIRE KINDEROPVANGTOESLAGEN

‘OUDERS EN KINDEREN MOETEN OP ÉÉN STAAN’

De inmiddels beruchte toeslagenaffaire bracht aan het licht dat bij talloze ouders toeslagen voor kinderopvang onterecht zijn stopgezet en teruggevorderd, dwong staatssecretaris Snel tot opstappen en legde een misselijkmakende cultuur bij de Belastingdienst bloot. Ook kwamen de desastreuze gevolgen voor gezinnen aan het licht, die compleet geruïneerd werden. SP-Kamerlid Renske Leijten, die de zaak aan het rollen bracht en aan de kaak stelde, spreekt van ‘misdad door de overheid’. Maar bovenal wil ze een oplossing voor de gedupeerden. En een cultuuromslag bij de fiscus.

KERSTDRUKTE IN DE MOED? Jazeker, maar wel met een hartverwarmend solidair tintje. Vlak voor de kerstdagen zijn gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire er samen met SP'ers druk in de weer met het inpakken van kerstpakketten. Bestemd voor degenen die door de Belastingdienst geruïneerd en met torenhoge schulden opgezaald zijn en daardoor voor de kinderen geen geld voor een extraatje of uitje tijdens de kerstvakantie hebben. In de pakketten zitten onder meer ingrediënten voor een kerstdiner, cadeautjes

voor de kinderen en waardebonnen voor bijvoorbeeld een nieuwe kinderjas of een dagje uit in een pretpark. De pakketten konden worden betaald dankzij een actie die de ouders zelf hebben opgezet, die ondersteund is door de SP en die in amper twee weken 56.550 euro heeft opgebracht. Wat een contrast met hoe deze mensen zijn behandeld door de Belastingdienst. De verhalen die naar buiten kwamen zijn schandalig, op het misselijkmakende af. Berucht zijn inmiddels de cruciale persoon-

lijke dossiers die de Belastingdienst naar gedupeerden stuurde: in sommige gevallen waren vele pagina's van het dossier met zwarte viltstift onleesbaar gemaakt. Zodat de mensen er nog niks aan hadden. Renske Leijten staat de gedupeerden bij en is weken na dato nog steeds sprakeloos. ‘Op grote schaal heeft de Belastingdienst poststukken vernietigd, wat enorme schade bij talloze gezinnen heeft veroorzaakt. En let wel: gewoon op besluiten van de top van de fiscus!’ Maar hoe kon dat allemaal

‘Er is sprake van een monsterlijke ICT bij de Belastingdienst: mensen zijn nummers’

gebeuren? ‘Duidelijk is dat er in de managementlagen, in de top van de Belastingdienst, een bepaalde cultuur is ontstaan. Uit gelekte interne stukken blijkt dat men wist dat er niet conform de regels gehandeld werd. En over die zwart gemaakte dossiers: naar verluidt sprak men bij de Belastingdienst cynisch over *afplakjesdag*.’

Als dat humor moet voorstellen, dan heeft de ‘grapjas’ die het verzon niets bij een overheidsdienst te zoeken. Leijten spreekt van een misdaad, begaan door de overheid. Vervolging? ‘Daar moeten het Openbaar Ministerie en de Rijksrecherche onderzoek naar gaan doen.’

Prestatie van het jaar

De affaire kostte verantwoordelijk staatssecretaris Snel inmiddels de kop. Vlak voor de confrontatie met de Kamer stapte hij op. Terecht, stelt Renske Leijten. Verder dan excuses aanbieden aan de ouders en ook aan de Kamer vanwege trage en onvolledige informatievoorziening was hij eigenlijk niet gekomen. Leijten: ‘Alles wat hij gedaan heeft, was omdat wij hem daartoe hebben gedwongen.’ Maar er gebeurde meer. Het met volharding en doorzettingsvermogen blootleggen van de affaire leverde Leijten, samen met CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt met wie ze al die tijd zij aan zij stond, de prijs voor *Politieke prestatie van het jaar 2019* op. Uit de rapportage van het EenVandaag Opiniepanel: “Sommige Kamerleden bewijzen dat er ook politici zijn die heus wél voor de gewone man opkomen.”

Er is nu een compensatie voor driehonderd ouders, maar er zijn er veel meer gedupeerd. Leijten verwacht meer dan tienduizend. Overigens speelde het meldpunt van de SP een cruciale rol. ‘Toen ik het meldpunt startte – waar zich inmiddels meer dan twaalfhonderd mensen hebben gemeld – werd mij al snel duidelijk dat het probleem veel groter was dan de staatssecretaris deed vermoeden.’ Doordat Leijten niet alleen met een zwartboek kwam, maar ook met de

ouders actie ging voeren bij de Belastingdienst in Rotterdam, kregen de slachtoffers een gezicht.

Voor ouders die onder de gewraakte werkwijze hebben geleden, gloort er nu hoop. Zij zullen waarschijnlijk gecompenseerd gaan worden, zoals ook de eerste groep van driehonderd mensen die eerder onderzocht werden door de ‘commissie-Donner’. ‘Maar er zijn nog veel meer ouders gedupeerd. Het is onduidelijk hoeveel. Maar het is wel duidelijk dat de handelswijze steeds hetzelfde was: de Belastingdienst vroeg om extra informatie, zei dan dat die niet was geleverd – ook al leverden ouders hun hele administratie aan – zette vervolgens alle kinderopvangtoeslagrechten op nul en begon gigantische bedragen terug te vorderen. Het allerpijnlijkste is dat de ouders het stempel ‘fraudeur’ kregen en dat ze daardoor geen hulp meer kregen van de Belastingtelefoon en ook niet in aanmerking kwamen voor betalingsregelingen.’

Leijten: ‘Alle ouders die met ons hun dossier opvroegen, krijgen nu een gesprek met de Belastingdienst en als zij willen gaan wij met ze mee.’ Een gesprek: dat lijkt voor de hand te liggen, maar de affaire toont aan dat de dialoog tot nu toe kennelijk niet in het woordenboek van de fiscus voorkwam als het om kindertoeslagen ging. ‘Er is sprake van een monsterlijke ICT bij de Belastingdienst; mensen zijn nummers. Ze werden direct op nul gezet, als bijvoorbeeld de info niet klopte. Maar daar kunnen allerlei redenen voor zijn. De oplossing ligt dus bij gesprekken voeren, de dialoog voeren. Dus: voordat er hardvochtige besluiten worden genomen, eerst het gesprek aangaan met de mensen. Als de Belastingdienst mensen in de ogen ziet, wordt ze zelf ook weer menselijk. Vanaf nu moeten ouders en hun kinderen weer op één staan.’

Ook dit jaar zal de SP blijven knokken voor een oplossing voor deze ouders. •

tekst Rob Janssen • foto Cees Wouda

Jannie Visscher
voorzitter SP

‘Eén vereniging, dat wil ik weer zien.’

Deze uitspraak deed een van onze bestuursleden tijdens de kennismakingsronde met het nieuwe partijbestuur, die ik deed samen met algemeen secretaris Arnout Hoekstra. Eén vereniging, want samen staan we sterk.

De rechtse regeringen van de afgelopen tijd kozen voor economische groei ten koste van mensen en natuur. De publieke sector – zorg, onderwijs, politie – werd uitgekleeft. De sfeer is te veel: ‘Ikke, ikke, ikke en de rest kan...’ Het aantal miljonairs groeit harder dan ooit. Multinationals maken gigantische winsten. Maar lonen, uitkeringen en pensioenen gaan er nauwelijks op vooruit. Steeds meer mensen kunnen de eindjes niet meer aan elkaar knopen. Mensen komen tegenover elkaar te staan. Het is dus tijd voor rechtvaardigheid.

Die rechtvaardiger samenleving kunnen we alleen maar bereiken wanneer we als SP'ers schouder aan schouder strijden. Samen sterk, met de leden die de Tribune verspreiden, de mensen van onze Hulpdiensten, de mensen in besturen en werkgroepen, activisten, regiovertegenwoordigers, volksvertegenwoordigers, bestuurders en onze medewerkers in onder andere De Moed en Den Haag. En met alle leden die ons steunen met hun lidmaatschap en stem bij verkiezingen.

Tijdens de gesprekken hoorde ik dat sommigen het gevoel hebben dat delen van de SP als eilandjes bezig zijn, los van elkaar. Dat betekent soms dat we steeds opnieuw het wiel uitvinden. We kunnen van elkaar leren en elkaar versterken. Daarom moeten we elkaar opzoeken en waar mogelijk samenwerken. Samen sterk is zo ook een opdracht, om ons nog beter te organiseren.

Ik heb enorm veel zin om me daar met het nieuw gekozen partijbestuur voor in te zetten: één grote en sterke SP, die gaat voor rechtvaardigheid. Met elkaar, zoals we ook de samenleving graag zien. Samen kunnen we bergen verzetten!

JANNIE VISSCHER

‘NATUURLIJK MOETEN WE DISCUSSIËREN. MAAR DAN WEL SCHOUDER AAN SCHOUDER’

Op 14 december is ze tijdens het SP-Congres met een flinke meerderheid gekozen tot SP-voorzitter. Ze is zich terdege bewust van de taak waar zij en het nieuwe partijbestuur voor staan. Tijd voor een nadere kennismaking. Jannie Visscher (58) over verantwoordelijkheid dragen, onderlinge strijd, geboortegrond en bloemen zaaien.

‘**HET EERSTE WAT IK DEED** toen ik ’s avonds thuis kwam na het partijcongres in Nieuwegein, was alle mensen beantwoorden die mij gelukwensen hadden gestuurd. Ik vond het heel fijn dat ze met mij meegeleefd hadden en mij feliciteerden. Toen ik daarmee klaar was, was het geloof ik drie uur. En toen was ik zo moe dat ik van mezelf de volgende morgen tot 12 uur in bed mocht liggen, haha. Dat gebeurt niet vaak. Normaal ben ik altijd wel op tijd uit de veren en kom ik in actie.’

› **Ik kan me voorstellen dat je moe was, na zo’n intensieve campagne door het hele land.**

‘Laat ik vooropstellen: ik heb het niet als een campagne ervaren. Ik heb het zo ervaren, dat Patrick (van Lunteren, –red.) en ik samen op een plezierige manier hebben kunnen kennismaken met de partij en ons hebben kunnen voorstellen. En daar kijk ik met een heel goed gevoel op terug. Omdat het gewoon prettig was. We zijn heel kameraadschappelijk samen op pad gegaan en we hebben ons allebei gepresenteerd. En we hebben ook heel goed kunnen luisteren naar wat de mensen belangrijk vonden. Want het is een wisselwerking: jij stelt je voor en mensen stellen je vragen én geven je dingen mee die zij belangrijk vinden. Zelf ben ik heel erg blij dat het geen onderlinge strijd

is geworden. Want daar heb ik echt een bloedhekel aan, kan ik je zeggen. Ik zou het zó zonde vinden, dat wij als SP’ers onderling gaan strijden, terwijl we in de buitenwereld genoeg te doen hebben om te verbeteren. We moeten praten, luisteren, discussiëren, overtuigen, maar wel schouder aan schouder. En dat is gebeurd en daar ben ik blij om. En ook tijdens het congres voelde ik de energie en de wil om de moeilijkheden van het afgelopen jaar – want we hebben als partij een zware tijd achter de rug – af te sluiten en vanaf nu de schouders eronder te zetten en aan de slag te gaan.’

Haar handdruk is stevig en haar dictie helder en puntig. Het noordelijke accent is onmiskenbaar, en toch heeft Jannie Visscher iets zuidelijks, iets gemoedelijks over zich. Dat zal ongetwijfeld goed van pas zijn gekomen toen ze in 2014 van Groningen naar Eindhoven verhuisde. Maar daarover later meer.

We treffen haar tijdens een nieuwe intensieve ‘tournee’ door het land, samen met de nieuwe algemeen secretaris Arnout Hoekstra: een gespreksronde met alle 30(!) leden van het nieuwe partijbestuur. Vandaag bezoeken ze de partijbestuurders in Limburg en Zeeland. ‘Wat mij tijdens die gesprekken

het meest opvalt, is dat de partijbestuurders erg gemotiveerd zijn om actief bij te dragen. Niet zo van: nou, we gaan een keer per maand naar die vergadering en de maand erop komen we weer. Nee, ze hebben echt zin om een steentje bij te dragen en om als gezamenlijk bestuur verantwoordelijkheid te dragen en ook af te leggen. En niet dat het dagelijks bestuur alles doet en regelt.’

› **Was dat voorheen anders dan?**

‘Dat kan ik moeilijk beoordelen, omdat ik pas één keer een partijbestuursvergadering heb gehad – op 16 december. Maar ik zie en voel nu een gevoel van: we gaan het samen doen, we willen allemaal de schouders eronder zetten.’

‘Ik zou het zó zonde

vinden, als wij als SP'ers onderling gaan strijden'

› In 2014 verhuisde je van Groningen naar Eindhoven om wethouder te worden in de Lichtstad. Was dat niet een hele ingreep in je leven?

'Ik deed dat omdat de partij het me vroeg. Niet omdat het mijn allergrootste droom was om daar wethouder te worden. Acht jaar lang heb ik het in Groningen met heel veel plezier gedaan, met zorg, stadsbeheer en milieu in mijn portefeuille. In 2014 zagen we als SP geen kans op een coalitie met voldoende sociaal profiel. Bovendien stond ik als lijstduwer op de kandidatenlijst. Maar toen werd ik gebeld met de vraag of een wethouderschap in Eindhoven me wat leek. Ik zei: ik zal erover nadenken, maar reken er maar niet op. Inderdaad omdat ik het zo ver weg vond. Ik heb toen een afspraak gemaakt

met Bianca van Kaathoven, van de afdeling Eindhoven. Ik dacht: als die nou niet leuk is, dan doe ik het niet.'

› Maar die bleek wel leuk te zijn?

'Ja, een heel leuke vrouw. Ik begon ook te beseffen dat ik me daar echt nuttig zou kunnen maken. Eindhoven kende ik wel een beetje. Een van mijn beste vriendinnen woonde in Geldrop en met haar kwam ik weleens in Eindhoven. Als wethouder was ik er ook weleens op werkbezoek geweest, dus de stad was niet vreemd voor mij. Ja, en toen besloot ik het te doen. En over die ingreep in mijn leven: ik heb geen gezin en woon alleen. Dus ik hoefde alleen voor mezelf te beslissen.'

› Je was dus niet echt gehecht aan Groningen?

'Zeker wel. Maar weet je, ik ben opgegroeid op een boerderij in Dedemsvaart, Overijssel. Aan die omgeving ben ik het meest gehecht. Toen mijn vader overleed, besloten mijn broer en ik het huis en de grond te houden. En toen wist ik dat mijn geboortegrond bleef, toen voelde het goed. Het huis verhuren we aan vrienden en 's zomers zet ik daar een caravan neer en verzorg ik er mijn bloementuintje. Dat vind ik heerlijk. Wat ook speelt, is dat mijn leven niet zo erg veranderd is. Ik heb een kleine familie maar veel vrienden, sommigen al vanaf de lagere school. Die wonen verspreid over heel Nederland en mijn vrije tijd breng ik best veel met hen door. Dus de vrienden die toen dichtbij in het noorden woonden, zijn nu ver weg en degenen die ver woonden, zitten nu dichtbij. Dus eigenlijk is er in mijn leefpatroon weinig veranderd.'

Ze heeft goed kunnen aarden in Eindhoven. Maar Groningen, waar ze voor haar tijd als wethouder overigens twintig jaar bij de provincie werkte, is nog steeds in haar hart. En andersom blijkbaar ook. Zo zei de Groningse burgemeester Koen Schuiling (VVD) tijdens zijn nieuwjaarstoespraak: 'Het afgelopen jaar gebeurden er veel mooie dingen die ons kunnen inspireren. Zoals Jannie Visscher, onze Groningse oud-wethouder, die voorzitter van de SP is geworden.' Heel leuk vindt ze dat: 'Alhoewel ik wel altijd een beetje op m'n hoede ben als een VVD'er dat zegt, hahaha.'

› Hoe ontspan jij je?

'Ik breng graag tijd door met vrienden. En ik lees graag boeken. Laatst nog Haar naam was Sarah, van Tatiana de Rosnay. Of iets van Nicci French, alhoewel dat tamelijk moordlustige boeken zijn, haha. Qua muziek ben ik wel van de rock en pop uit de jaren zeventig. En van De Dijk, mijn favoriete band. Maar de ultieme ontspanning is voor mij toch tijd doorbrengen in Overijssel, buiten zijn en tuinieren. Ieder jaar zaai ik in Dedemsvaart voor de gein een hele bloementuin in. Dat probeer ik zo te timen dat het bloeit als ik vakantie heb. En dan kan iedereen bij mij boeketten halen. Of ik deel ze gewoon uit.'

tekst Rob Janssen
foto Maurits Gemmink

foto Wiebe Klestra

ARNOUT HOEKSTRA, DE NIEUWE ALGEMEEN SECRETARIS

‘KWALITATIEF STERK PARTIJBESTUUR’

Niet alleen de nieuwe SP-voorzitter, ook de nieuwe algemeen secretaris en de overige nieuw gekozen partijbestuursleden zijn tijdens het congres op 14 december bekendgemaakt.

‘EEN VERRASSING WAS het niet echt, aangezien ik de enige kandidaat was. Dus de kans was redelijk groot dat ik gekozen zou worden. Echter, de meerderheid is strikt genomen de helft plus één. Met andere woorden: gekozen worden is één, ook een breed draagvlak krijgen is twee. Daarom vond ik de verkiezing wel degelijk spannend.’ Hoekstra kreeg 1492 stemmen. ‘Heel erg fijn om te zien dat ik van zoveel SP-leden de steun en het mandaat heb gekregen. Daarnaast doet het me goed dat er een kwalitatief sterk partijbestuur is gekozen. Want als partijsecretaris ben je afhankelijk van de steun van het partijbestuur. Daar maak ik me geen zorgen over, want het zijn stuk voor stuk goede mensen.’

De stemmingen vonden in november plaats in de lokale SP-afdelingen. De uitslag is tijdens het Congres bekendgemaakt. Het nieuwe partijbestuur bestaat uit:

Sunita Bihari (1980, Apeldoorn)
Thijs Coppus (1981, Leiden)
Jimmy Dijk (1985, Groningen)
Nicole van Gemert (1975, Utrecht)
Hans van Hooft (1966, Nijmegen)
Laurens Ivens (1977, Amsterdam)
Bart van Kent (1983, Den Haag)
Bert Peterse (1983, Rotterdam)
Bram Roovers (1999, Den Bosch)
Lieke van Rossum (1982, Delft)
Spencer Zeegers (1954, Uden)

Verder maken 19 regiovertegenwoordigers deel uit van het partijbestuur, die direct tijdens regioconferenties door SP-leden gekozen worden. Ook de fractievoorzitters van de Tweede en Eerste Kamer maken, uit hoofde van hun functie, deel uit van het bestuur. •

tekst Rob Janssen

‘Geen verrassing, wel spannend’

foto Maurits Gemmink

Suzan Tuit afgelopen zomer in haar tuin.

foto Maurits Gemmink

HET FAILLIET VAN DE PARTICIPATIEWET

Het was duidelijk, het is duidelijk en het blijft duidelijk: het sluiten van de sociale werkvoorzieningen en invoeren van de Participatiewet was fout. Suzan Tuit, voormalig gedwongen bloemenvouwer, hekelt de zogenaamde tegenprestatie in de bijstand: 'Als dit geen oneerlijke concurrentie en uitbuiting is, weet ik het niet meer.'

Het is tijd voor sociale werkplaatsen nieuwe stijl

HET SOCIAAL CULTUREEL PLANBUREAU (SCP) kraakt de in 2015 ingevoerde Participatiewet. In de Achterhoek komt daar ook nog eens een vernietigend rapport overheen van Bureau Berenschot over het functioneren van Laborijn, de gemeenschappelijke sociale dienst van een aantal samenwerkende gemeenten.

Intussen oppert staatssecretaris Tamara van Ark (VVD) maar weer eens om de tegenprestatie voor het ontvangen van bijstand aan te scherpen. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk zoekt een oplossing in een initiatiefwet voor een sociale werkplaats nieuwe stijl; er zal een gigantische inhaalslag nodig zijn na de bezuinigingen van twee miljard euro door het kabinet-Rutte II.

Grote groep tussen wal en schip

De geesten in de Tweede Kamer lijken rijp voor de opvattingen van de SP. De Partij van de Arbeid, in 2015 nog voorstander van de Participatiewet (sterker nog: staatssecretaris Jetta Klijnsma liet in dat jaar de sociale werkplaatsen sluiten), keert nu terug op haar schreden. Ook het CDA wil wat nog rest van de sociale werkvoorziening overeind houden en gemeenten financieel in staat stellen nieuwe werkbedrijven in de sociale sfeer op te zetten.

Jasper van Dijk is, met het SCP, van oordeel dat een grote groep tussen wal en schip belandt. Oneerbiedig gesteld: de moeilijke gevallen. Alleen de gemakkelijker te plaatsen bijstandsgerechtigden, jonggehandicapten en mensen in sociale werkplaatsen hebben baat bij de uitgangspunten van de Participatiewet. Zij vormen een beperkte groep. Het is de bedoeling van de Participatiewet dat wie niet op eigen kracht het minimumloon kan verdienen gesubsidieerd aan de slag gaat in het bedrijfsleven of een beschutte baan krijgt bij de gemeente. Dat gebeurt nauwelijks.

Vijf jaar na de invoering stellen het SCP en Van Dijk vast dat de lokale overheden ernstig in gebreke blijven. Het aantal bijstandsontvangers dat een nieuwe baan heeft gevonden, is met precies 1 procent gestegen: van 7 naar 8 procent.

De sluiting van sociale werkplaatsen noemt Jasper van Dijk klip en klaar een fatale fout: 'De veilige haven voor werknemers in een kwetsbare positie is verdwenen.' Hij wil nu eerst 580 miljoen extra uittrekken voor sociale werkplekken en daarbovenop een structureel bedrag vastleggen via een initiatiefwet. Dat geld is bedoeld voor opleidingen en omscholingen, beschermde banen en doorstroming naar reguliere bedrijven.

Oude IJsselstreek: klacht op klacht

In de gemeente Oude IJsselstreek snakken ze nog steeds naar adem na alle ontwikkelingen rond Laborijn, voorheen het ISWI (Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen). Dit was tot voor kort de gemeenschappelijke sociale dienst van Oude IJsselstreek plus Doetinchem, Aalten en Montferland (alleen voor de Wet Sociale Werkvoorziening). De gemeenteraad van Oude IJsselstreek besloot vorige maand om Laborijn de rug toe te keren, naar aanleiding van de resultaten van een onderzoek door Bureau Berenschot. De verantwoordelijk wethouder gaf er ook de brui aan. Oude IJsselstreek heeft tot 1 januari 2021 de tijd om een nieuwe, eigen sociale dienst uit de grond te stampen.

Laborijn, het uitvoeringsorgaan van de Participatiewet en de WSW, kreeg er ongenadig van langs. Rond de 600 via Laborijn geplaatste mannen en vrouwen vulden op verzoek van Bureau Berenschot een vragenformulier in. In één jaar kwamen er bovendien 130 klachten binnen bij een meldpunt. Er werden Kamervragen over gesteld.

Laborijn: tekort van 2 miljoen

De helft van alle betrokkenen durfde niet te klagen, uit angst voor sancties. De reeks klachten die wel werd gedeponereerd, was in-

2015: voormalig tewerkgestelden van het ISWI (nu Laborijn) eisen bij de gemeente Aalten hun inkomen op.

drukwekkend. Denk aan een intimiderende aanpak op de werkvloer en ridicule controle van de bijstandsgerechtigden door Laborijn: van tandenborstels en onderbroeken tellen tot eten bij de buurvrouw. En aan kortingen op de uitkering voor het minste of geringste, geen gelegenheid krijgen om een cursus solliciteren te volgen (het als tegenprestatie bedoelde werk ging altijd voor een mogelijk reguliere baan) en meer in het algemeen een breed gevoelde angstcultuur.

Tot overmaat van ramp bleek in de zomer van 2019 ook nog eens dat Laborijn kampte met een tekort van twee miljoen euro. Oorzaak: de cao-verhoging voor 500 medewerkers van de sociale werkvoorziening was niet in de begroting opgenomen. Laborijn-directeur Betty Talstra (die trouwens op bijna 140 kilometer afstand van de

Achterhoek woont...) verdween plotseling van het toneel. Ze was, zo bleek na enige naspeuringen, met buitengewoon verlof gestuurd. Haar functioneren had verbazing en irritaties gewekt. Dat Laborijn, de sociale dienst dus, een trouwe sponsor was van golfclub 't Zelle, viel niet uit te leggen en ging menig een 'hole' te ver.

Dwargarbeid in Aalten

Suzan Tuit, SP-gemeenteraadslid in Oude IJsselstreek, weet uit eigen ervaring hoe ongevoelig, inhumain en meedogenloos eerst het ISWI en vervolgens Laborijn als arbeidsbemiddelaar en uitkeringsinstantie te werk ging. Suzan was een van de meer dan 300 bloemenvouwers die al in 2015 in opstand kwamen tegen wat werd ervaren als dwangarbeid in fabriekshallen in Aalten. Van re-integratie was geen sprake, hier vond op ongekende schaal verdringing op de arbeidsmarkt plaats.

Het personeel verdiende geen stuiver bovenop de uitkering, met het in elkaar frutselen van kunstbloemen. Niet zelden draaiden werknemers weken van 32 uur. In 2017 gingen de gemeenten Oude IJsselstreek en Aalten overstag: de gedupeerden ontvingen maximaal 2300 euro per gewerkt jaar als nabetaling.

Hoe kwam Suzan in de bloemenvouwerij terecht? 'Ik volgde een hbo-opleiding

Suzan Tuit was een van de meer dan 300 bloemenvouwers die al in 2015 in opstand kwamen tegen dwangarbeid in fabriekshallen in Aalten

foto erman Engbers / HollandseHoogte©

Management, Economie en Recht. Ik moest nog een paar vakken doen. Ik was parttime turntrainster en vroeg om rond te komen aanvullende bijstand aan, overigens nog geen honderd euro per maand. Ik werd verplicht om te solliciteren en moest intussen iets tegenover dat 'enorme bedrag' uit de bijstand zetten. In die tijd hield ik een dagboek bij en ging ik eigenlijk min of meer undercover. Ze moesten mij niet: ik stelde me te kritisch op en was een luis in de pels', vertelt Suzan.

Afvoerputje van de regio

De werkhallen in Aalten, Ulft en Dinxperlo omschrijft zij als het afvoerputje van de regio. 'Naast bijstandsgerechtigden en WSW'ers stelden ze er ook mensen met een taakstraf te werk.' Bloemen vouwen deed Suzan niet lang, ze werd voor het minimumloon aangesteld als beheerder van de sporthal in Ulft. Een zware baan met veel verantwoordelijkheid, vertelt ze: 'Er ging veel mis; er werkten mensen die niet konden rekenen, er werd op een gegeven moment zelfs een pistool aangetroffen. Het ISWI wilde dat onder het tapijt schuiven, maar de gemeente greep uiteindelijk wel in.' Ze is altijd blijven solliciteren naar een reguliere baan. In verreweg de meeste gevallen tevergeefs. Suzan werd één keer uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek. 'Ik

kreeg daar geen vrij voor, want wij moesten de orders halen. Dat is te gek voor woorden. Ik maakte nota bene kans op een vaste baan. Mij kwam ter ore dat het ISWI buiten mij om de potentiële werkgever belde om die erop te attenderen dat hij loonsubsidie kon aanvragen. Hoe verzin je het? En ik kwam er trouwens niet eens voor in aanmerking.' De overgang van het ISWI naar Laborijn veranderde niets. 'Dezelfde mensen bleven op dezelfde manier functioneren.' Wel ging de hal in Dinxperlo dicht, de sociale werkplaats in Ulft bleef open. Mannen en vrouwen in een uitkeringssituatie mogen er voortaan ten langste drie maanden werken met behoud van uitkering.'

Suzan: 'Ze maken een proefperiode van drie maanden vol, gaan een poosje naar huis en worden weer voor drie maanden aangeworven. Als dit geen oneerlijke concurrentie en uitbuiting is, weet ik het ook niet meer.'

Andere kant van de tafel

Ze werd zo vaak en nadrukkelijk met misstanden om zich heen geconfronteerd dat Suzan Tuit dacht: dit kan ik beter. Ze rondde haar opleiding af, volgde een cursus in het teken van de Participatiewet en behaalde en passant het mbo-diploma Sociaal Cultureel Werk. Met die papieren en haar schat aan ervaringen kon zij aan de slag als...: participatieconsulent in de gemeente Berg en Dal.

'Ik zit nu inderdaad letterlijk aan de andere kant van de tafel.'

Eerst en vooral scheert zij niet alle uitkeringsgerechtigden over één kam: 'Er kunnen talloze redenen zijn waarom iemand in een uitkering belandt. In Berg en Dal gaan wij normaal met mensen om, wij stellen ons dienstbaar op. Het is natuurlijk prima als iemand met een bijstandsuitkering er iets voor terug wil doen, maar dat moet zeker niet worden verplicht. Wij beoordelen iedereen naar diens eigen individuele mogelijkheden en we moeten accepteren dat die ook heel beperkt kunnen zijn.'

In Berg en Dal wordt het begrip 'tegenpres-tatie' heel ruim genomen. Mantelzorg valt eronder, net zoals deelnemen aan sportactiviteiten en vrijwilligerswerk dat het leven van iemand weer zin en meer inhoud geeft. Berg en Dal trekt samen op met het werkbedrijf van de gemeente Nijmegen. Of het zinvol is om iemand te begeleiden naar de arbeidsmarkt wordt eerst grondig onderzocht. Blijkt dat niet mogelijk, dan wordt 'in alle redelijkheid' naar een andere oplossing gespeurd.

Sociaal ontwikkelbedrijf

Hoe het nu verder moet in haar eigen gemeente Oude IJsselstreek, die uit Laborijn is gestapt, weet Suzan Tuit ook niet. 'Er moet binnen een jaar een eigen sociale dienst worden opgetuigd. Of dat lukt, is zeer de vraag, het gaat in elk geval miljoenen euro's kosten, geld waarover onze gemeente niet beschikt.'

Suzan combineert haar baan in Berg en Dal met haar inzet als turntrainster in Gaanderen. 'Ik geef al sinds mijn vijftiende turnles en ben dat al die tijd blijven doen. Ik zou het turnen niet kunnen missen. Dat is pure ontspanning voor mij.'

Intussen wil Jasper van Dijk haast maken met 'wat er nog te redden valt'. Hij stelt: 'Nu beschikken wij nog over een goede infrastructuur, die echter wordt bedreigd door verdere bezuinigingen. Actie is meer en sneller nodig dan ooit.'

Van Dijk houdt onwrikbaar vast aan het recht van mensen om zich te ontwikkelen in een veilige omgeving. Dat kan in een detachering bij een regulier bedrijf, maar moet evengoed mogelijk zijn in een sociale werkplaats, waarvoor Van Dijk voortaan de term 'sociaal ontwikkelbedrijf' wil gebruiken. •

tekst Robin Bruinsma

HET XXIV CONGRES VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ

AFSCHEID VERNIEUWING KUNST EN STRIJDBAARHEID

foto Maurits Gemlink

foto Anouk Pross

Het modern socialisme van de SP voedt zich met de ervaring van het verleden en de kracht van de mensen om de strijd om de toekomst te winnen. Het vierentwintigste SP-congres heeft er geen twijfel over laten bestaan: de SP is klaar voor de toekomst.

SP-CONGRESSEN gaan over het wat, wie en hoe van onze partij. Het SP-congres afgelopen december stond in het teken van 'wie' en 'hoe'. Wie: afscheid nemen van partijbestuursleden inclusief voorzitter en nieuwe verwelkomen. Hoe: spreken en stemmen over voorstellen hoe we ons als SP beter kunnen organiseren. Het wat – onze beginsel- en verkiezingsprogramma's – komt bij volgende congressen weer aan de beurt. Al snel zal er een verkiezingscongres komen voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021, of eerder, als het kabinet er de brui aan geeft.

Maar eerst was er vorige maand dus het vierentwintigste SP-congres of, in de traditionele Romeinse nummering: congres XXIV. Het NBC Congrescentrum in Nieuwegein heeft doorgaans een wat zakelijke, strakke

uitstraling. Laat het maar aan de SP over om daar met vlaggen, projecties, live muziek, banieren, kraampjes, posters, street art en heel veel rooie rakkers een levendige boel van te maken.

Je kunt, op 14 december 2019, de congreszaal niet in zonder langs de vrolijke muziek van Spic en Span te lopen – en misschien even stil te staan om Bella Ciao mee te zingen. Eenmaal in de congreszaal aangekomen worden de SP'ers en genodigden welkom geheten met een prachtig filmpje en een woordje van de makers. 'Durf te dromen, durf te strijden, durf te winnen', is de boodschap. Daarna nemen dagvoorzitters Mariska ten Heuw en Frank Futselaar het over – respectievelijk wethouder in Hengelo en Tweede Kamerlid. Zoals we gewend zijn bij de SP, kondigen zij een vol programma aan.

Indrukwekkend afscheid

De SP neemt afscheid van bestuursleden die niet meer in het partijbestuur terugkomen. Met speciale aandacht voor het afscheid van voorzitter Ron Meyer en algemeen secretaris Lieke Smits, die afgelopen zomer al aangaven te stoppen in deze functie. Eerst zijn er videoboodschappen voor de vertrekkende partijvoorzitter en -secretaris, daarna spreken Riet de Wit en Sandra Beckerman lovende woorden over hen. Als vervolgens zijn kinderen Kyan en Siënne op het podium verschijnen, pinkt de man die vier jaar lang vooropging in de strijd tegen maatschappelijk onrecht een traantje weg.

Riet de Wit, de in brede kringen gewaardeerde oud-wethouder in Heerlen en 'politiek moeder' van Ron Meyer, herinnert zich nog als de dag van gisteren haar eerste kennis-

Linksboven: Kandidaten Patrick van Lunteren en Jannie Visscher op het moment dat bekend wordt dat de laatste de nieuwe voorzitter is geworden.

Links: Scheidend partijsecretaris Lieke Smits krijgt warme woorden en bloemen van Kamerlid Sandra Beckerman.

Boven: Ron Meyer met zijn kinderen op het podium.

making met hem. 'Een beetje een saaie jongen, geen blijvertje, dacht ik. Van acties en demonstraties moest hij niets hebben.' Zij volgde zijn ontwikkeling van nabij en moest al snel terugkomen op haar inschatting: 'Ron ontpopte zich als een politiek talent en een spraakwaterfall, die altijd met meerdere ideeën tegelijk in zijn hoofd rondloopt. Maar bovenal ziet hij de SP als de *sjoepkar*, de kruiwagen voor mensen die dat 't hardst nodig hebben.'

Ron Meyer groeit in de schoot van de SP juist uit tot iemand die graag de confrontatie opzoekt en bij wie het actievoeren in de genen zit. In 2006 wordt hij fractievoorzitter in Heerlen, een positie die Ron nog steeds bekleedt, en in 2014 valt hem de titel 'beste raadslid van Nederland' ten deel. Riet de Wit staat ook nog even stil bij het volgens haar soms bombastische taalgebruik van haar

'politieke pleegzoon' en zijn voorliefde voor de overtreffende trap.

Partijleider Lilian Marijnissen prijst Rons onvoorwaardelijke inzet voor het ZorgFonds en zijn grote gevoel voor verantwoordelijkheid: 'Jij was altijd onderweg voor de partij en hebt het activisme in onze gelederen nieuwe impulsen gegeven.' Tweede-Kamerlid Sandra Beckerman toont zich al even onder de indruk van het organisatietalent en het lef en doorzettingsvermogen van Lieke Smits. Daarnaast stond Lieke als eerste naast haar toen in mei vorig jaar bij Westervijl werd een aardbeving met een kracht van 3,4 op de schaal van Richter werd genoteerd: 'Die persoonlijke steun waardeer ik ten zeerste.'

Ron Meyer en Lieke Smits kijken beiden met voldoening terug op de afgelopen vier jaar.

Ron: 'Ik bedank iedereen voor de samenwerking, ook degenen die kritiek hadden en met wie ik een robbertje heb gevochten.' Lieke: 'Ik vond het een eer om samen op te trekken met onze afdelingen, want zij vormen de basis van onze partij.'

Een paar weken na het congres zoekt de Tribune nog even contact met Ron en Lieke, met de vraag of ze al weten wat zij gaan doen nu ze geen fulltime bestuursfuncties meer vervullen. Lieke: 'Ik heb op 1 januari ontslag genomen en ga aan de slag bij de FNV. Natuurlijk blijf ik actief lid van de SP.' De toekomst van Ron blijft nog even ongewis: 'Ik had mijn volledige aandacht gericht op het congres. Nu dat achter de rug is, ga ik nadenken over welk betaald werk ik zou willen doen. Ik heb van mijn ouders een hoofd en twee handen gekregen en daar kan

foto Maurits Gemmink

Gouden Tomaat-winnaar Bob Fosko.

ik hard mee werken. Als gewone en dienstbare SP'er richt ik mij op het organiseren van mensen.' Ron sluit af met een strijdbare volzin, zoals we die van hem kennen: 'Het is immers zo dat zij die geen macht hebben niet weerloos zijn.'

Twee Gouden tomaten

Bij uitzondering worden er maar liefst twee Gouden tomaten uitgereikt. Rosita van Gijlswijk, voormalig gemeenteraads- en Tweede Kamerlid, jarenlang penning-

meester van de partij en nog eens jarenlang verantwoordelijk voor de afdrachtregeling op het partijbureau, is een van de partijbestuursleden die niet meer op de kandidatenlijst stonden. Afscheid dus van deze Groningse kanjer waar iedereen altijd bij terecht kon voor allerlei historische en technische vragen over de partij, bijvoorbeeld over de statuten. Haar geheugen wordt geroemd; zij zal dan ook niet snel vergeten dat haar afscheid bezegeld wordt met een terechte Gouden tomaat.

Hij dacht dat hij even de leden kwam verrassen met een mooi liedje tussendoor, maar vaste congres-gast Bob Fosko, het alter ego van Geert Timmers, wordt zelf verrast met een Gouden Tomaat. Lilian Marijnissen bij de uitreiking: 'Om samen te kunnen winnen, moeten we ook samen durven strijden. En bij die strijd horen strijdlieden. Strijdlieden die ons in beweging helpen brengen, ons samen zingend ten strijde doen trekken. Ik ben er trots op dat een van de meest prominente vertolkers van het hedendaagse strijdlid sinds jaar en dag met ons meestrijdt, onze strijd ondersteunt, nationaal en internationaal, tegen maatschappelijk onrecht en voor een betere samenleving. Dat is niemand minder dan onze allereigenste Bob Fosko!'

Rooie Reus: hun strijd onze strijd

Wordt er bij de Gouden tomaat nog de verdubbelaar ingezet, bij de Rooie Reus-prijs wordt er juist gedeeld. De Rooie Reus, vernoemd naar de legendarische actievoerder Dirk de Vroome, is een initiatief van de SP en wordt sinds 1996 toegekend aan een persoon of organisatie die zich 'op opmerkelijke en gedurfde wijze inzet voor de samen-

leving, voor behoud van solidariteit en tegen maatschappelijk onrecht in Nederland en daarbuiten'. De drie genomineerden zijn het platform voor onderzoeksjournalistiek Follow the Money, de beweging voor klimaatactie Earth Strike en de alternatieve vakbond Leraren in Actie. Follow the Money heeft voorafgaand aan het congres aangegeven vanwege volledige onafhankelijkheid niet te willen meedingen naar deze prijs – een begrijpelijke keus die alleen maar aantoonde dat het terecht is dat het onderzoeksplatform genomineerd was. Leden mochten de afgelopen weken stemmen en als winnaar komt Leraren in Actie uit de bus. Dan gebeurt er iets bijzonders. Peter Althuisen, die de prijs namens Leraren in Actie in ontvangst neemt, zegt dat hij in een gesprek met de vertegenwoordiger van Earth Strike gehoord heeft dat die actiegroep vrijwel blut is. Op het podium kondigt Althuisen daarom spontaan aan het geld dat bij de prijs hoort met Earth Strike te delen.

Hersen- en armsgymnastiek

Het stemmen over ruim honderd wijzigingsvoorstellen en moties vergt opperste concentratie en kan aanvoelen als armsgymnastiek. De stemming over een Gronings voorstel, dat het partijbestuur oproept om een speciale campagnecoördinator aan te stellen, levert een welverdiende rustpauze op. Het verschil tussen de voor- en tegenstemmen blijkt namelijk te klein om in een oogopslag de uitslag te bepalen. 'Aangenomen', oordeelt de telcommissie

Voorzitter van de jury Tiny Kox presenteert de Rooie Reus-prijs naast de iconische rode toga van Dirk de Vroome.

foto Maurits Gemmink

ROOD-jongeren eisen de toekomst op.

na een rondje door de zaal. 'We doen vaak te makkelijk over het voeren van actie-campagnes. Omdat we als SP wel zouden weten hoe dat moet', licht de Groningse afdelingsvoorzitter Daan Brandenbarg zijn voorstel toe. 'Of daar uiteindelijk een of drie partijbestuursleden verantwoordelijk voor worden gemaakt, zal me een worst wezen. Zolang we maar beter worden in het bereiken van mensen. De partij heeft goede campagnemedewerkers aangenomen, maar nu is het belangrijk dat we verder professionaliseren.'

Hoewel alle voorstellen vooraf nauwgezet zijn voorzien van een stemadvies van de congrescommissie, slagen sommige sprekers er tijdens het congres in om de commissie op andere gedachten te brengen. Zoals Michel Verschuren, voorzitter van de SP Breda. Verschuren roept het nieuwe partijbestuur op om te onderzoeken hoe leden die door ziekte, een beperking of andere omstandigheden niet naar de ledenvergadering kunnen komen toch de kans kunnen krijgen om te stemmen op het partijbestuur. 'Voor die leden moeten we toch iets kunnen regelen? Als SP komen we tenslotte altijd op voor mensen met een beperking', aldus Verschuren. Het Bredase voorstel komt uit de koker van Peter Nuijten, die hiermee in de bres springt voor een naamgenoot uit zijn afdeling. 'Peter is al 22 jaar lid en zit in de beginfase van de ziekte van Parkinson. Hierdoor kan hij niet meer naar de ledenvergadering komen. Ik heb bij een compu-

foto Anouk Pross

foto Maurits Gemmink

Groningse strijdmaker Peter Verschuren speldt Rosita van Gijlswijk de Gouden Tomaat op.

terhulpcentrum gewerkt en weet zeker dat er mogelijkheden zijn om mensen als Peter toch te laten stemmen', vertelt Nuijten.

Maar liefst negentien lokale afdelingen hebben zich voorafgaand aan het congres achter het voorstel geschaard dat de partij zich, naast de zeven 'strijdperken' die al in de resolutie staan opgesomd (waaronder hogere lonen, goede volkshuisvesting en een sterke publieke sector), ook op een ander front moet laten gelden. Namelijk door voorop te lopen in de strijd tegen racisme, discriminatie en andere vormen van uitsluiting 'als noodzakelijk onderdeel van de strijd tegen het kapitalisme'. Het congres stemt ermee in om het letterlijke voorstel in de resolutie op te nemen. De oorspronkelijke indiener, Miriam van Hattum is er zelf niet bij om het 'live' mee te maken. Want sinds eind september bij haar een ernstige ziekte is geconstateerd is het bijwonen van partijbijeenkomsten lastig, licht het Utrechtse SP-lid telefonisch toe. 'Maar ik vind het super dat het congres dit voorstel heeft omarmd. Wat mij betreft zou de SP ook in de media meer mogen uitdragen dat wij voorop willen lopen in deze strijd', aldus Van Hattum.

Op SP-net zijn de uitslagen van de stemmingen te vinden en ook het congresstuk Samen Vooruit, inclusief de op het congres besloten laatste wijzigingen.

Nog meer moois

Een congres van de SP is naast een feest van de partijdemocratie ook een beetje een feestje. De prijzen hebben we al genoemd. Ook ROOD, jong in de SP draagt bij aan de inspirerende sfeer, door te visualiseren hoe het socialisme allerlei ogenschijnlijk losstaande noden en eisen van mensen

verbindt. Ze kijken er wel heel erg serieus bij, maar dat past dan ook goed bij de strijdbare muziek. Ook is er aandacht voor de Paul Peters Fotoprijs, die is ondergebracht bij de Zilveren Camera; in een volgende Tribune meer hierover. Acteur Dragan Bakema heeft voorafgaand aan het congres een indrukwekkende monoloog opgenomen, waarin hij even de rol aanneemt van een van de SP-oprichters. Hij spreekt vervolgens namens zichzelf en verklaart de SP de liefde. Heel erg de moeite waard om even bekijken. Het hele congres is op het internet te bekijken; de onderstaande link stuurt u direct door naar het filmpje van Bakema: sp.nl/draganbakema

Nieuwe voorzitter en strijdbare speech

Op pagina 6 in deze Tribune laten we Jannie Visscher, de opvolgster van Ron Meyer als voorzitter van de partij, aan het woord. Op het congres zijn de uitslagen van de partijbestuursverkiezingen bekendgemaakt – de leden hebben op lokale afdelingsvergaderingen gestemd. De uitslag daarvan en een kort woordje van de nieuw verkozen algemeen secretaris Arnout Hoekstra staat op pagina 8 in deze Tribune.

En als we dan toch aan het doorverwijzen zijn: het congres is traditiegetrouw afgesloten met een speech van de voorzitter van de SP-fractie in de Tweede Kamer, Lilian Marijnissen. De speech is terug te zien via sp.nl/XXIVcongres en op de volgende pagina's is de hele speech van Marijnissen nog eens rustig na te lezen. Haar opkomstmuziekje? De moderne versie van Bella Ciao. Haar conclusie? 'Er komen andere tijden. Mooie tijden om socialist te zijn.'

tekst Lesley Arp, Robin Bruinsma en Diederik Olders

CONGRESTOESPRAAK LILIAN MARIJNISSEN

‘DE SP IS HARDER NODIG DAN OOIIT’

ER KOMEN ANDERE tijden. Mooie tijden om socialist te zijn, als we zien hoe mensen in beweging komen. Leraren en politieagenten, boeren en advocaten – en natuurlijk de mensen in de zorg. Dingen die lang ondenkbaar leken, lijken nu toch mogelijk te worden: er komen steeds meer barstjes in het bastion dat lange tijd onneembaar leek,

het bastion dat het neoliberalisme heet. Er komt ruimte voor een alternatief. En, lieve SP'ers, laten wij daar nu net veel ideeën over hebben. Ik heb er zin in! jullie ook?

Niet door het kapitalisme een beetje bij te schaven, maar door de politiek en de economie fundamenteel te hervormen, de aarde

beter te beschermen en de rijkdom eerlijker te verdelen. Door de zeggenschap te pakken over onze economie, politiek en wereld. Daar wil ik het vandaag over hebben. Maar eerst wil ik het hebben over jullie. Over onze bijzondere partij.

Wat is het mooi om hier te staan en wat is

het mooi om jullie zo allemaal te zien. Allemaal socialisten, allemaal mensen die hart hebben voor onze partij. Allemaal mensen die een bijdrage leveren aan rechtvaardigheid. Wij zijn een partij van mensen die niet alleen willen praten, maar ook vooral graag willen doen: samen strijden voor vooruitgang. Maar daarvoor moeten we ook onze

partij op orde hebben; onze ideeën en onze organisatie.

Vandaag was een spannende dag, waarop we belangrijke besluiten hebben genomen. Voor sommige mensen was het extra spannend, omdat vandaag duidelijk werd wie de komende tijd onze mooie partij gaat

besturen. Ik zeg: wat een mooi team. En ik vraag nog een keer applaus voor alle gekozen leden in het nieuwe partijbestuur. Voor twee mensen was het helemaal spannend: onze nieuwe voorzitter en secretaris. Kijk ze daar eens trots zitten. Ik wil een bijzonder groot applaus voor: Jannie Visscher en Arnout Hoekstra.

‘Iedereen weet dat het een roerige periode is geweest, maar we hebben mooie successen behaald’

‘Wij zijn klaar met Nederland Belastingparadijs en dubieuze en schimmige deals met de multinationals!’

Wat is het mooi om zo'n nieuw SP-team te hebben; een team, gekozen door al die SP-leden. Maar als nieuwe mensen worden gekozen, gaan er ook altijd andere mensen weg. Ik wil alle leden van het bestuur die zich in de afgelopen jaren zo hebben ingezet voor onze partij ontzettend bedanken. Een partij besturen is niet altijd gemakkelijk. Jullie zullen misschien wel pijnlijke handen hebben van al dat geklap, maar ik wil het jullie toch nog één keer vragen. Voor twee mensen die zich de afgelopen jaren kei- en keihard hebben ingezet voor onze partij. Die nooit wegliepen als er problemen waren, maar altijd klaar stonden om ze op te lossen. Twee mensen van wie we hopen, en ook wel weten, dat ze zich zullen blijven inzetten voor de SP. Twee mensen die wij als partij heel en heel veel dank verschuldigd zijn: een heel groot applaus voor Ron en Lieke!

De SP is een bijzondere partij, dat zie je ook op dit congres – als ik vanaf hier zo de zaal inkiijk, en kijk maar om je heen: wij zijn niet een partij van mensen die het doen voor geld en eigen gewin. Onze mensen investeren een groot deel, van hun vergoedingen die ze krijgen voor het politieke werk, in deze mooie club. Om acties te organiseren, onderzoek te doen en hulpdiensten op te zetten. Wij zijn niet een partij van dagdromers, maar we durven wél te dromen van een betere wereld. En we komen in actie voor onze idealen. Wat we ook zijn is een partij waar volop wordt gediscussieerd. En ook daar ben ik erg trots op. Het ergste wat een partij kan overkomen is blijven hangen in oude gedachten en blijven steken in het eigen gelijk.

Gisteren was het precies twee jaar geleden dat ik werd gekozen tot fractievoorzitter van de SP in de Tweede Kamer. Iedereen hier weet dat het voor de SP een roerige periode is geweest. We hebben mooie successen behaald. Zo ging het werken onder het minimumloon, voor mensen met een arbeidsbeperking, van de baan. Het afschaffen van de dividendbelasting ging niet door. Een meerderheid in de Tweede Kamer steunde belangrijke voorstellen van ons voor een zorgbuurthuis, een miljonairsbelasting, hogere lonen en het aanpakken van schimmel in woningen. Allemaal ‘rot-

maatregelen’ voor Mark Rutte misschien, maar mooie successen voor alle andere Nederlanders. Al deze voorstellen zouden we in de Tweede Kamer niet voor elkaar krijgen, als er daarbuiten geen beweging zou zijn. In de afdelingen, in de raad, maar ook op straat: overal waar mensen ons nodig hadden zag ik SP'ers in actie komen en de strijd aangaan.

Maar we hebben ook verliezen geleden, zeker ook bij verkiezingen. Dat doet pijn. Even. Maar ik vind het mooi om te zien dat het ons vooral veel energie geeft – dit laten we ons niet meer gebeuren. Wij staan op en komen terug. Want: wij gaan winnen! Vandaag, op dit congres, hebben we gezien hoe democratie in een politieke partij werkt. Vandaag hebben we een periode van discussie afgesloten, op basis van een congresstuk. Waarover alle leden in alle afdelingen hebben kunnen spreken en waar we vandaag met ons allen over hebben gestemd. Dit zijn onze besluiten, van ons allemaal en voor ons allemaal.

De SP is een bijzondere partij en dat is goed, want we leven in bijzondere tijden. Het neoliberalisme heeft vijftieng jaar lang de politiek in ons land bepaald. Dit marktdenken was niet alleen een speeltje van rechts, maar ging ook steeds meer de koers bepalen bij linkse partijen. Het vreemde idee dat mensen niet met elkaar moeten samenwerken, maar vooral aan zichzelf moeten denken. Het rare idee dat de samenleving niet bestaat, maar dat mensen alleen voor zichzelf zouden moeten zorgen. Het belachelijke idee dat ons land een bv is en dat we het bestuur maar beter aan de markt kunnen overlaten.

De SP is overal tegen, hoor je wel eens. Nou, ik ben blij dat de SP zich altijd heeft verzet tegen dit neoliberalisme. Tegen een politiek die de ongelijkheid doet toenemen, die mensen tegen elkaar opzet en die alles van waarde in de uitverkoop doet. Ik ben ook heel trots dat wij dat tegengeluid van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit altijd luid hebben laten horen.

Beste mensen, drie maanden geleden is het nog maar, dat tijdens de Algemene Beschuwingen de ene na de andere partij

kritische noten kraakte over het neoliberalisme. Opeens werd in woord afscheid genomen van een ideologie die de politiek zo lang gevangen hield. ‘Nog nooit’, zo stelde ook fractievoorzitter Pieter Heerma van het CDA vast, ‘namen zoveel partijen afstand van het doorgesloten individualisme en neoliberalisme.’ Rob Jetten, van D66, die ons nazegt dat de lonen moeten stijgen en dat miljonairs meer belasting zouden moeten betalen. Klaas Dijkhoff van de VVD, die ik hoorde zeggen dat hij zich wel wil verdiepen in ons voorstel om werknemers te laten delen in de winsten.

Dames en heren, of ze die mooie woorden allemaal waar gaan maken valt nog maar te bezien, maar één ding is duidelijk: het kapitalisme piept en kraakt. Het is de hoogste tijd voor nieuwe ideeën, voor een nieuwe economie, voor een andere en betere wereld. En laat er nou één partij zijn die hier al jaren over heeft nagedacht; die de ideeën heeft én de strijdbaarheid om veranderingen af te dwingen. Die partij, dames en heren, dat zijn wij. Dat is de SP! Onze SP!

Neoliberale antwoorden passen niet langer bij de problemen van nu. Het is goed dat we voortaan niet meer de enige zijn die dat zeggen. Dat is mooi. Maar lieve SP'ers, dat is nog maar het begin. De politieke strijd voor een nieuwe economie en een nieuwe politiek is nog maar net begonnen.

Ik blijf het ongelooflijk vinden. Na de Verenigde Staten is Nederland het land met de grootste vermogensongelijkheid van alle westerse landen. Een derde van de Nederlanders bezit maar liefst negentig procent van al ons vermogen. Dat betekent dat twee derde van de mensen het moet doen met de overgebleven tien procent. De winsten van de grote bedrijven groeien. De uitkeringen aan aandeelhouders stijgen. En de salarissen aan de top exploderen. Het aantal miljonairs in ons land is nog nooit zo hoog geweest. Maar tegelijk is het aantal daklozen verdubbeld. De lonen van de mensen zijn nauwelijks gestegen. En veel mensen die hard werken, kunnen niet rondkomen.

Beste mensen, het is tijd voor een nieuwe economie. Niet langer mogen we toestaan

‘Er komen steeds meer barstjes in het bastion dat neoliberalisme heet’

dat de superrijken onze economie naar hun hand zetten. Geef mensen die het échte werk doen hun eerlijke aandeel in de winst; door een winstdeling in te voeren bij de grotere bedrijven. Dan beteugelen we de macht van het kapitaal en versterken we de invloed van de werknemers.

We willen werknemers ook meer zeggenschap geven over belangrijke investeringen; of een bedrijf wel of niet wordt verkocht, of hoeveel de top gaat verdienen. Door een gouden aandeel voor de werknemers – als tegenwicht tegen de macht van de aandeelhouders.

We willen de lonen verhogen, die al veertig jaar achterblijven. Door het minimumloon te verhogen en flink te investeren in de salarissen van onze agenten, docenten en zorgverleners. Dan zullen de lonen in andere sectoren ook snel gaan stijgen.

We voeren een miljonairsbelasting in. Het aantal miljonairs in ons land steeg van 25.000 in 1993 naar maar liefst 179.000 nu. Ook zij zullen hun eerlijke bijdrage moeten leveren.

En we gaan ervoor zorgen dat ook bedrijven hun eerlijke deel aan belasting gaan betalen. De belasting die bedrijven over hun winsten betalen is gedurende mijn leven zo'n beetje gehalveerd en dit kabinet verlaagt de winstbelasting nóg verder. We zijn klaar met Nederland belastingparadijs en met al die dubieuze en schimmige deals met de multinationals!

Dit zijn enkele van onze alternatieven. Onze aftrap voor een nieuwe economie.

Onze zorgverleners, onze agenten, onze leraren: allemaal zijn ze in actie. Na jaren van crisis, nullijn en bezuinigingen eisen zij – terecht – hun eerlijke deel op. En dat doen ze zeker niet alleen voor zichzelf, dat doen ze voor ons allemaal, voor de samenleving. Want we willen allemaal in een veilige buurt leven. We willen allemaal dat onze

kinderen goed onderwijs krijgen en we willen allemaal fijne zorg kunnen krijgen als dat nodig is.

Laat 2020 dan ook het jaar van de herwaardering van onze publieke sector worden. Dames en heren, ik mag vandaag aankondigen dat wij hierin voorop zullen gaan. We zullen onze agenten, leraren en zorgverleners steunen in hun strijd. We zullen alles doen wat we kunnen om samen verbeteringen af te dwingen. Voor de toekomst van Nederland en voor ons allemaal!

Beste mensen, dit is iets wat mij ontzettend dwars zit. Al die politici met al die mooie woorden over het belang van onderwijs – terwijl docenten zien hoe het onderwijs wordt uitgehold en collega's overwerkt raken.

Onderwijs moet zorgen voor gelijke kansen. Voor iedereen. Kleine klassen, met docenten die tijd hebben voor elk kind. Ja, die scholen zijn er, steeds meer. Maar helaas zijn het privéscholen. Die privéscholen schieten als paddenstoelen uit de grond: “Een prima toekomst voor je kind, voor maar 20.000 euro per jaar.” Ik beloof jullie hier: wij zullen als partij vooropgaan tegen de veramerikanisering van ons onderwijs, tegen deze tweedeling. En vooropgaan in de strijd voor goed onderwijs voor iedereen!

Dames en heren, regelmatig moesten we roeien tegen de stroom in. Vaak kregen we heel veel steun van de mensen in het land; maar in de politiek staan we niet zelden alleen. Maar ik voel ook de verandering. Hoe die nieuwe tijd er uit zal zien, dat weet nog niemand precies. Wat ik wel weet, is dat de kansen voor de SP groot zijn.

Ja, er komen andere tijden. Maar die nieuwe toekomst, die kunnen we toch niet overlaten aan VVD en CDA? Aan een kabinet dat van crisis naar crisis holt? Van wooncrisis naar stikstofcrisis? Van publieke sector in crisis naar bankencrisis? Partijen

die zich 25 jaar lang de les lieten lezen door de multinationals? Die ons land in de uitverkoop hebben gedaan?

En, alsjeblieft, we gaan onze toekomst toch ook niet overlaten aan de haatpreken van Wilders? Of de lavendelpolitiek van Thierry Baudet? Ja, we kunnen erom lachen, maar het is ook erg. Het Nederland van Thierry Baudet. We hebben gezien wat dit betekent: jonge mensen met een handicap kunnen nooit meer verdienen dan het minimumloon. Hoe veel ze ook leren en hoe hard ze ook werken. Dat is het gevolg van een wet waarvoor geen meerderheid zou zijn. Maar met ‘dank’ aan Forum is die er nu wel.

Voor mensen als Thierry Baudet lijkt de politiek een spelletje. Spelen met Latijnse citaten, onnavolgbare toespraken en dubieuze toespelingen. Een leuke manier om in beeld te komen. Maar voor gewone mensen is de politiek een serieuze zaak, omdat de besluiten die in Den Haag worden genomen van grote invloed zijn, op de kansen die zij en hun kinderen zullen krijgen.

Onze partij is niet opgericht om mensen tegen elkaar uit te spelen, maar om mensen samen te brengen. Samen te strijden voor de dingen die ons binden en die wij allemaal belangrijk vinden. Daarbij maakt het niet uit wat je geloof is, of je sekse, of achtergrond. Of je wit bent of zwart, ziek bent of gezond, jong bent of oud. Wat ons bij elkaar brengt zijn onze idealen: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. En wat ons bindt is hoop en vertrouwen. Onze idealen zijn het waard om samen voor te strijden.

Dames en heren, hoe kort is het eigenlijk geleden dat onze plannen om de markt uit de zorg te halen werden afgedaan als irreëel en onhaalbaar? Nu zien we veel meer partijen afstand nemen van de markt in de zorg. De jeugdzorg, of de thuiszorg:

‘Na jaren van crisis, nullijn en bezuinigingen eisen onze zorgverleners, agenten en leraren hun eerlijke deel op’

foto Maurits Gemmink

het moest allemaal gedecentraliseerd. Met bezuinigingen op de zorg en de medewerkers. Nu zien we overal problemen en tekorten; en hoor je de roep om nieuwe investeringen.

Hoe kort is het geleden dat de sociale werkplaatsen op slot moesten en mensen die hard werkten in de bijstand belandden? Nu zegt iedereen dat de Participatiewet is mislukt.

Hoe kort is het geleden dat wij alleen stonden in onze kritiek op de permanente oorlog? En deze week nog valt in de Afghanistan Papers te lezen hoe de leiding van de Verenigde Staten voortdurend gelogen heeft over deze uitzichtloze oorlog. Een oorlog die inmiddels achttien jaar duurt, maar veiligheid niet dichterbij heeft gebracht.

Hoe kort is het geleden dat de politiek, ondanks protest, jongeren in de schulden heeft gestort en studeren voor veel jonge mensen onmogelijk heeft gemaakt? Nu is er weer discussie om de studiefinanciering opnieuw in te voeren.

En hebben jullie dat nou niet, SP'ers, ik vraag me zo vaak af: waarom? Waarom zijn al deze domme maatregelen genomen? Waarom is zoveel wat ons land mooi maakt kapotgemaakt?

Het waren geen 'rotmaatregelen', die nodig waren om het land schoner of beter te maken, of om mensen vooruit te helpen.

Het waren ideologische keuzes, die nu weer moeten worden teruggedraaid, maar ondertussen veel schade hebben aangericht.

We zijn een rijk land, waar mensen alle kansen hebben: als je bij de groep hoort van rijkste Nederlanders. Maar hoe zit het met de rest van ons? De mensen die het werk doen? De mensen die de rekening betalen? Mensen die leven in onzekerheid en zien dat hun kinderen het niet beter zullen krijgen dan zij?

Is het dan vreemd dat mensen boos zijn?

Is het dan vreemd dat mensen het vertrouwen in de politiek verliezen? Zo kort geleden nog maar gaven partijen van rechts tot links hun steun om het gloednieuwe referendum af te schaffen. Nu wordt alweer volop de discussie gevoerd om het referendum opnieuw in te voeren.

En ook daar lopen wij voorop. Omdat het referendum een prachtige manier is voor mensen om politici terug te fluiten als die niet luisteren naar gewone mensen. Ons voorstel om een bindend referendum in te voeren krijgt steeds meer steun, buiten de Kamer, maar ook in de Kamer. Gert-Jan Segers van de ChristenUnie en ook Rob Jetten van D66 steunen al. Maar ik doe vandaag ook een oproep aan Lodewijk Asscher en Jesse Klaver. Links hoort er te zijn voor gewone mensen. Laat zien dat je niet bang bent voor de stem van de mensen, maar dat die stem mag klinken: luid en duidelijk!

Beste SP'ers, we hoeven onszelf niet op de borst te kloppen. Maar we hoeven ook niet bescheiden te zijn.

Samen met bewoners voeren SP-afdelingen acties voor een veilige buurt. Samen met de vakbonden strijden we voor een hoger loon. Samen met de milieubeweging staan we op voor een schone aarde. Onze strijd tegen de grote vervuilers en voor een rechtvaardig klimaatbeleid. Onze strijd tegen de permanente oorlog en voor mensenrechten en internationale solidariteit.

En samen met de ouders die door de hoge piefen van de Belastingdienst keihard weggezet worden als fraudeur, in de ellende worden gestort, staan we op voor rechtvaardigheid. Het is ongelooflijk hoe de overheid deze mensen in de steek laat. Het is ongelooflijk hoe de overheid niet aan hun kant staat en de eigen inwoners als vijand lijkt te zien. Het is ongelooflijk hoe de overheid, die juist te vertrouwen moet zijn, al dit vertrouwen verspeelt. En ik ben heel trots op Renske Leijten en al die ouders die samen, dag in dag uit, knokken voor gerechtigheid. Ook komende week wordt hier in de Tweede Kamer weer over gesproken, en zullen we wederom erkenning en compensatie eisen voor alle slachtoffers van deze hetze van de Belastingdienst.

Jullie hebben er vast en zeker al van gehoord, en misschien ook al wel gedoneerd, maar heel graag wil ik vanaf deze plek ook aandacht vragen voor de prachtige kerstactie die de ouders zelf gestart zijn en die wij van harte ondersteunen. En ik mag hier onthullen, dames en heren: de teller staat inmiddels al op 45.000 euro!

Het is natuurlijk te gek voor woorden dat het nodig is, maar het is hartverwarmend dat mensen, die zelf in de ellende zitten, zo opstaan om andere gezinnen een beetje een fijne kerst te geven. Dus help mee de actie een succes te maken en doneer ook! Dat kan via sp.nl/kerst of bij een van de collectebussen die hier staan. Samen staan we sterk!

Beste mensen, hebben jullie dat nou ook zo vaak? Het idee dat de SP dingen zegt, waarvan anderen dan roepen dat het écht niet waar is. En écht niet kan. Maar dat je

later diezelfde mensen ons tóch precies hoort napraten?!

Over de tweedeling in de samenleving. Over de uitverkoop van de publieke zaak. Over de immorele gevolgen van de markt. De roep om klimaatrechtvaardigheid. De gevaarlijke uitholling van de rechtsstaat. Het verlies van vertrouwen in de democratie. Je kunt er boos om worden, maar je kunt er ook trots op zijn.

Beste SP'ers, te vaak hebben we achteraf gelijk gekregen. Het komt er nu op aan verandering af te dwingen.

Lang moesten we strijden tegen een waanidee. Dat de markt alle problemen zou oplossen. Maar die neoliberale wolven trekken over; en de tijd is gekomen voor een ander licht. Te lang al bepalen multi-

nationals de grenzen van onze democratie. Te lang al bepalen de aandeelhouders de koers van onze bedrijven. Te lang hebben we toegestaan dat tien procent in ons land alle rijkdom onderling verdeelt.

Het zijn niet de markt of de commercie, die onze wereld beter zullen maken. En ook niet de gevestigde orde, de politici die al zoveel verdienen maar toch nog allerlei vergoedingen meepakken. Het zal de kracht zijn van mensen, die een betere toekomst willen voor iedereen, die de verandering tot stand gaat brengen.

Die eenheid en solidariteit, bepalen ook de kracht van onze partij. Die bepalen of wij langs de zijlijn staan. Of dat wij het verschil kunnen maken.

Zeker, er komen andere tijden. Maar als we willen dat het onze tijd wordt, dan zullen we samen moeten optrekken. Moeten we

hand in hand en schouder aan schouder staan. Moeten we de moed hebben om successen te behalen.

Onze kritiek op het kapitalisme, die is actueler dan ooit. Onze radicale alternatieven, die zijn harder nodig dan ooit. Onze manier van politiek voeren, vóór en met de mensen, is belangrijker dan ooit. Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit: ze zijn het enige échte alternatief.

Beste mensen, als het kapitalisme in crisis is, dan moeten wij socialisten de moed hebben om op te staan. Want dat sociale alternatief, dat zijn wij!

Lieve SP'ers, het is tijd voor rechtvaardigheid. Er komen andere tijden. Mooie tijden om socialist te zijn.

Dank jullie wel!

**‘Wij zijn niet een partij van dagdromers,
maar we durven wél te dromen van een betere wereld’**

> KIES JE ZORGVERZEKERING ZORGVULDIG MAAR HOE DAN?!

Hoe kun je nou goed kiezen tussen je huidige of een nieuwe zorgpolis, als de uitkomst van de onderhandelingen tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders nog helemaal niet bekend is?

Het jaarlijkse overstapcircus van de zorgverzekeraars kreeg ditmaal een wel heel wrang tintje. Het afgelopen jaar waren de afspraken die de zorgverzekeraars aan zorgverleners opleggen weer regelmatig negatief in het nieuws. Zo konden VGZ-verzekerden deze zomer niet meer terecht in het Ikazia Ziekenhuis in Rotterdam en dreigden de deuren van ggz-instelling Parnassia gesloten te blijven voor VGZ-verzekerden met ernstige psychische problemen.

Boete voor goede raad

Reden voor een aantal zorgverleners om hun patiënten te waarschuwen goed na te denken over de keuze voor een zorgverzekering. Zo wees een huisarts zijn patiënten op het risico dat ze met een VGZ-verzekering in 2020 mogelijk geen gebruik kunnen maken van ziekenhuiszorg, diagnostiek of geestelijke gezondheidszorg in de buurt. De zorgverzekeraar reageerde als door een wesp gestoken en riep de hulp in van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), die toezicht moet houden op de zorgmarkt. Tot ieders verbazing dreigde de NZa hierop in een persbericht op 20 december met maatregelen en een boete voor “zorgaanbieders die patiënten ongerust maken over hun zorgverzekering”.

Onbegrijpelijke logica

De logica van de NZa: niet alle contractonderhandelingen tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders waren al afgerond. Waarschuwende zorgaanbieders zouden zich daarom schuldig maken aan “misleiding”. Een onbegrijpelijke logica. Wie wilde overstappen naar een andere zorgverzekering, moest de oude vóór 1 januari opzeggen. Maar wat lezen we op 2 januari in NRC: “Grote verzekeraars hebben met een flink aantal ziekenhuizen nog geen contract. CZ moet er zelfs met twintig nog uitkomen.” Zie dan maar eens een goede keus te maken. Weer een goede reden om het huidige stelsel van commerciële zorgverzekeraars te vervangen door één Nationaal ZorgFonds.

Huisarts Nico Terpstra trok vanwege de boetedreiging zijn waarschuwing in en schreef er een blog over: sp.nl/kieszorgvuldig

foto Anouk Pross

foto Maurits Gemmink

Michiel van Nispen (boven), Carrie en Lilian Marijnissen tijdens acties van sociaal advocaten.

> CARRIE KAPT

De Rotterdamse advocaat Carrie Jansen, bekend van haar columns in het Algemeen Dagblad, houdt het voor gezien. ‘Uitzichtloos’ en ‘vernedereend’, noemt Jansen de positie van sociaal advocaten zoals zij, die een veel te lage vergoeding krijgen voor de vele uren die zij in hun cliënten steken. Helaas is de roodharige Rotterdamse niet de enige die er zo over denkt. Uit onderzoek van de SP blijkt dat 7 op de 10 sociaal advocaten overwegen om ermee te stoppen. Waardoor het voor mensen met een laag inkomen moeilijker wordt om hun recht te halen en klassenjustitie op de loer ligt. Acties van sociaal advocaten, gesteund door SP-Kamerlid Michiel van Nispen, leidden er in het najaar toe dat verantwoordelijk minister Sander Dekker met extra geld over de brug kwam. Maar er is veel meer nodig om klassenjustitie in een rijk land als Nederland te voorkomen. Michiel van Nispen blijft zich er volop voor inzetten dat sociaal advocaten uiteindelijk de waardering krijgen die zij verdienen.

Ook in de Tweede Kamer zorgen SP'ers dat de echte belangen van mensen en de acties die we met hen voeren vertaald worden naar resultaten. De SP haalt het maximale uit elke zetel – door het samen te doen met de mensen. Een paar opvallende successen van de afgelopen maanden.

20 SEPTEMBER STEUN VOOR HOGERE LONEN

Tijdens het debat na Prinsjesdag steunde de hele Tweede Kamer de oproep van Lilian Marijnissen aan het bedrijfsleven om de lonen van gewone werknemers met 5 procent te laten stijgen. De SP vindt dat de medewerkers die de grote winsten mogelijk maken daar ook van moeten profiteren. De Kamer heeft geen directe invloed op de salarissen in het bedrijfsleven, maar deze principe-uitspraak helpt anderen wel in de loonstrijd.

13 NOVEMBER MILJONAIRESBELASTING STAPJE DICHTERBIJ

De Tweede Kamer steunt een gezamenlijke motie van SP en D66 waarin de regering wordt opgeroepen onderzoek te doen naar hogere belastingen op vermogens boven 1 miljoen euro. Hiermee komt de door de SP gewenste miljonairsbelasting een stapje dichterbij. Met een hogere belasting voor

miljonairs wordt het belastingstelsel eerlijker: de lasten voor lage en middeninkomens kunnen omlaag en er komt meer geld vrij voor investeringen in zorg en sociale voorzieningen.

15 NOVEMBER MEER GELD VOOR SOCIALE ADVOCATUUR

Minister Dekker kondigt aan extra geld uit te trekken voor de sociale advocatuur. Door jarenlange bezuinigingen kunnen mensen met een laag inkomen steeds moeilijker terecht bij een advocaat. Klassenjustitie dus. De toezegging van de minister volgt op acties samen met SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen en een aangekondigde staking van sociaal advocaten.

19 NOVEMBER NIEUWE SCHOLEN VOOR SPECIAAL ONDERWIJS

De hele Tweede Kamer stemt in met het verzoek van SP-Kamerlid Peter Kwint om de wet aan te passen zodat er weer

nieuwe scholen voor speciaal onderwijs kunnen worden opgericht. Kwint: 'Nu staan kwetsbare kinderen vaak tijden op een wachtlijst tot er plek is op een school met de expertise die zij nodig hebben.'

26 NOVEMBER MEER CONTROLE OP FINANCIËLE SECTOR

De Tweede Kamer steunt het gezamenlijke voorstel van SP en VVD om foute financiële dienstverleners steviger aan te pakken. Om criminaliteit tegen te gaan moet je criminelen raken waar het pijn doet: in hun portemonnee. Het voorstel draagt de regering op om de poortwachters van het financiële stelsel stevig te controleren en vergunningen in te trekken van bedrijven en personen die zich willens en wetens niet aan de regels houden.

3 DECEMBER GELIJKE KANSEN VOOR ALLE VROUWEN

De Tweede Kamer wil dat raden van commissarissen van beursgenoteerde bedrijven in de toekomst voor minimaal 30 procent uit vrouwen bestaan. De Kamermeerderheid voor het vrouwenquotum hing af van de steun van de SP, die daarom kon bedingen dat er wordt ingezet op gelijke kansen voor alle vrouwen op de werkvloer. Dat betekent onder andere gratis kinderopvang, een

foto Karen Veldkamp

foto Maurits Gemmink

foto SP Boxtel

toereikend ouderschapsverlof en meer zekere banen voor vrouwen. 'Vrouwenemancipatie moet niet alleen gelden in de top van het bedrijfsleven', aldus SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen.

3 DECEMBER VOLWASSEN LOON VANAF 18 JAAR STAP DICHTERBIJ

Op initiatief van de SP-fractie gaat de Sociaal Economische Raad (SER) de mogelijkheid onderzoeken van een volwassen loon vanaf 18 in plaats van 21 jaar. Het voorstel van SP-Kamerlid Bart van Kent, mede ingediend door D66 en ChristenUnie, kon rekenen op brede steun van de Tweede Kamer.

3 DECEMBER MEER INZET OP ZWEMVAARDIGHEID

De Tweede Kamer stemt in met het voorstel van de SP voor het fors verbeteren van de zwemvaardigheid. Jaarlijks verdrinken er steeds meer mensen, omdat steeds minder mensen kunnen zwemmen. Van Nispen: 'Al jaren wil de SP dat schoolzwemmen weer normaal wordt, dat de kwaliteit van de zwemlessen omhoog gaat en dat de omgeving rond water veiliger wordt. Met de aangenomen voorstellen van de SP kan de zwembranche er begin 2020 mee aan de slag.'

8 DECEMBER MINISTER OMARMT SP-PLAN VOOR ZORGBUURTHUIZEN

Op 30 september kondigde fractievoorzitter Lilian Marijnissen een wetsvoorstel aan voor kleinschalige zorgbuurthuizen, voor hulpbehoevende ouderen. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft het plan voor zorgbuurthuizen al doorgerekend; het is haalbaar en betaalbaar. Op 8 december heeft de minister van Volksgezondheid, Hugo de Jonge, aangegeven het SP-plan te omarmen. Hij heeft al financiële steun toegezegd bij de oprichting van een eerste zorgbuurthuis in Oss.

10 DECEMBER FONDS VOOR BETAALBARE GENEESMIDDELEN

Op voorstel van de SP en het CDA wordt onderzocht hoe er een fonds voor betaalbare geneesmiddelen kan komen. Het fonds zou verantwoordelijk moeten worden voor vervolgonderzoek en doorontwikkeling van belangrijke medicijnen. Nu gebeurt dat onderzoek niet altijd, omdat er geen winst te behalen valt. Tegelijk maakt de farmaceutische industrie absurde winsten, met geneesmiddelen die wel met publiek geld ontwikkeld worden. Marijnissen: 'Medicijnen die met ons geld ontwikkeld worden, moeten ook in onze handen blijven. Zo doorbreken we de macht van de farmaceutische

industrie en houden we nieuwe medicijnen betaalbaar voor iedereen.'

17 DECEMBER VERBOD OP VAREND ONTGASSEN

Schepen lozen giftige restgassen op de Nederlandse rivieren, met alle gevolgen van dien voor mensen en milieu. Maar niet lang meer. SP-Kamerlid Cem Laçin boekte succes met het Milieu Alarmteam. Na acties en een voorstel van Laçin wordt varend ontgassen van giftige stoffen verboden per 1 juli 2020. Laçin: 'Nu kunnen schepen nog stoffen vrij lozen in het water en in de lucht. Dat is veel goedkoper dan naar een installatie varen waar dat veilig en schoon kan gebeuren. Ook schippers worden hierdoor blootgesteld aan giftige gassen.' Maar mens en natuur zijn belangrijker dan de winsten van rederijen.

17 DECEMBER GEEN UITSLUITING DOOR OUDERBIJDRAGE

De hele Kamer (behalve Forum voor Democratie) stemt voor het wetsvoorstel van SP'er Peter Kwint en Groen-Linkser Lisa Westerveld dat kinderen op school niet langer mogen worden uitgesloten van activiteiten als schoolreisjes en kerstvieringen als hun ouders de ouderbijdrage niet kunnen betalen.

foto Maurits Gemmink

foto Bas Stoffelsen

foto archief SP

> OP DE BRES VOOR ZORGBUURTHUIS

Je zal maar in de negentig zijn en gedwongen moeten verhuizen. Bewoners van de Bloesemhof in Montfoort hebben eind november te horen gekregen dat het kleinschalige verpleeghuis in maart de deuren sluit. Onder hen een bekende van Angelique Huntink, die haar woede hierover omzette in actie. Hoewel het er somber uitziet voor de bewoners van de Bloesemhof, blijft Huntink met haar actiegroep Behoud Ouderenzorg Montfoort (BOM) strijden voor hun belangen. SP-leider Lilian Marijnissen reikte haar hiervoor begin december de Gouden Roeispaan uit, voor helden die tegen de stroom inroeien.

De Bloesemhof is een kleinschalig verpleeghuis, waar acht ouderen wonen. Huntink: 'Het gaat mij ook om de 24-uurszorg die hen nu geboden wordt. Als deze mensen moeten verhuizen krijgen ze toch een andere vorm van verpleging. Die is niet meer direct paraat.' De actieleider is blij dat, met steun van de SP, het droevige lot van de acht ouderen nu in de landelijke schijnwerpers staat. 'Want dit speelt niet alleen in Montfoort', benadrukt Huntink. De SP zet zich al jaren in voor de komst van kleinschalige zorgbuurthuizen, zodat iedereen die dat wil oud kan worden in de eigen buurt. Een initiatief dat Huntink toejuicht: 'In Montfoort hebben we zo'n zorgbuurthuis eigenlijk al. Maar dat dreigen ze nu om zeep te helpen.'

Foto archief SP

> NIEUW JAAR, NIEUWE CAO

foto Anouk Pross

Twee dagen voor de jaarwisseling was de kogel door de kerk: bijna 90 procent van de FNV-leden stemde in met de nieuwe loon- en arbeidsvoorwaarden voor ziekenhuispersoneel. Hiermee krijgen ziekenhuismedewerkers recht op een loonsverhoging van 8 procent en een eenmalige uitkering van 1.200 euro. De nieuwe cao is het resultaat van maandenlang onderhandelen en actievoeren. Een landelijke staking op 20 november, waarbij ongeveer 150.000 medewerkers een dag lang geen spoedeisende werkzaamheden verrichtten, legde bloot hoe diep de onvrede is onder ziekenhuispersoneel. En als zorgpersoneel besluit het werk neer te leggen, weet je dat het echt goed mis is, stelde SP-leider Lilian Marijnissen destijds.

VEGETARISCH VLIEGEN?

Het kabinetsbeleid om uit de stikstofcrisis te komen lijkt vooral op dingetjes tegen elkaar wegstrepen. Maar maatschappelijke samenhang en daadkracht ontbreken.

‘**NU IK HELEMAAL** vegetarisch ben, kan ik weer gewoon vliegen’, zei Freek de Jonge onlangs in zijn conferentie De Lachgasfabriek. De zaal lag dubbel. Terecht, want de grap staat model voor een tamelijk verknipte denklijn: je verschaft jezelf vooral een argument om door te kunnen gaan met het andere. Je kunt je afvragen of het kabinet datgene wat bij Freek sarcasme was niet gewoon in praktijk brengt. Want de maatregelen – onder meer vastgelegd in de zogenaamde Spoedwet aanpak stikstof, die vlak voor kerst nog door Tweede en Eerste Kamer is aangenomen – lijken gebaseerd op dezelfde redenering. De al eerder besloten verlaging van de maximumsnelheid op snelwegen naar 100 kilometer per uur – en dan alleen overdag – is op zich een nuttige maatregel met draagvlak, maar lijkt op een salderingstruc om de industriële landbouw ongemoeid te kunnen laten. ‘Op dat vlak is nog geen enkele stap gezet, omdat krimp van de veestapel controversieel is binnen de coalitie’, legt SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar uit. ‘We zullen er echter wel aan moeten beginnen, want ook verlaging maximumsnelheid levert maar beperkt iets op.’

En niet alleen op dat gebied gebeurt ogenschijnlijk niets wezenlijks – tenzij je regels voor minder stikstof in veevoer, de intentie voor drempelwaarden voor uitstoot en de invoering van een registratiesysteem als een revolutie zou willen betitelen. Het kabinet heeft het kennelijk evenmin aangedurfd om grote projecten, die bakken met stikstof produceren, op z’n minst te heroverwegen. Futselaar: ‘Ik denk dan aan projecten die toch al maatschappelijk omstreden zijn, zoals luchthaven Lelystad en de verbreding van de A27 bij Amelisweerd.’ Tot slot ontbreken wezenlijke investeringen in herstel en uitbreiding van natuurgebieden. Zelfs werkgeversorganisatie VNO-NCW pleit hier voor structureel een miljard euro. ‘Na veel zeuren speelde het kabinet éénmalig 250 miljoen vrij. Eénmalig, bij lange na niet genoeg’, verzucht Frank Futselaar. ‘Pas als

Francisco Goya *Ways of Flying* (1816.) Wikimedia CC0

voor al die knelpunten een serieus en wetenschappelijk onderbouwd plan is, kunnen we werken aan oplossingen voor de bouw. Te denken valt daarbij aan de invoering van een drempelwaarde waarbij projecten die onder die waarde vallen door kunnen gaan.’ En dan hebben we het vooral over woningbouw. De meeste woningbouwprojecten – en dat is interessant – zorgen per saldo namelijk voor weinig stikstofuitstoot (zie ook de Tribune van november 2019). Bijkomende factor is dat in brede kringen wordt getwijfeld aan de juridische houdbaarheid van de spoedwet. Zolang niet serieus werk wordt gemaakt van natuurherstel zullen drempelwaarden geen stand houden bij de rechter, zo is de verwachting.

Zo lijkt het kabinet te blijven hangen in op het eerste oog aardige voornemens en intenties. Van echte stappen tegen stikstofreductie en natuurherstel is echter nog steeds geen sprake, oordeelt Frank Futselaar: ‘We wachten nog steeds op concrete plannen.’ De SP stemde uiteindelijk tegen de spoedwet, omdat die het kabinet te veel ruimte geeft om in naam van het algemeen belang zelf projecten aan te wijzen die als uitzondering wel door kunnen gaan. Zoals Lelystad Airport.

Meer willen sporten, maar doorgaan (of zelfs beginnen) met roken. Of vegetarisch vliegen. Goed, per saldo is er vooruitgang, verbetering. Maar extrapoleer je zulke individuele, herkenbare keuzes – hoe onlogisch ze voor een ander ook zijn – naar een complete maatschappij waarin zo’n beetje alles met alles samenhangt en waarin bovendien oplossingen accuut nodig zijn, dan kom je er niet met wat de VVD bijna meelijwekkend als een enorm politiek offer naar buiten bracht: 30 kilometer per uur minder hard rijden op de snelweg. ●

tekst Rob Janssen

KRUITVAT MIDDEN-OOSTEN

DEBAT OVER IRAN 'ONTZETTEND NAÏEF'

Iran-deskundige Peyman Jafari ziet in de escalerende situatie rondom Iran parallellen met de aanloop naar de Irak-oorlog. Om het vijand-denken te doorbreken moeten we volgens Jafari bouwen aan solidariteit tussen bevolkingen hier en daar.

› **Je hebt het er als Iran-deskundige zeker maar druk mee dezer dagen.**

'Ik ben een paar dagen in Nederland bij familie en vrienden op bezoek, voor mijn werk op de Princeton Universiteit woon ik in de VS nu. En precies op dat moment dreigen de spanningen tussen de VS en Iran te escaleren. Dan weten de media me te vinden, ja.'

› **Wij dus ook. Hoe kom je aan je kennis over de situatie in Iran?**

'Ik volg veel verschillende nieuwsbronnen uit Iran zelf. Natuurlijk is het nieuws uit Iran beperkt. Maar er zijn veel verschillende kranten, tv-stations en radiostations die er op heel verschillende manieren in staan. Een website die heel dicht bij de Revolutionaire Garde staat, de Iraanse NOS, het studenten-nieuwsagentschap en nog veel meer. Daarnaast spreek ik vrienden en kennissen in Iran waarvan ik weet dat zij goede bronnen hebben.'

› **Je was bij de ROOD-bijeenkomst *Don't Iraq Iran* deze zomer. Daar heb je gewaarschuwd voor verdere escalatie. Wat vind je van de manier waarop de situatie besproken wordt in Nederland?**

'Ontzettend naïef. Deze waarschuwingen klinken al jaren, door vele deskundigen. Toen de VS uit het nucleaire akkoord met Iran stapte – in mei 2018 – opende dat de poort naar escalatie richting oorlog. Op die waarschuwingen werd sceptisch gereageerd. Intussen zijn we in de situatie beland dat met de moord op de generaal van de Revolutionaire Garde Qassem Soleimani een oorlog echt denkbaar is geworden. Ik vind dat het nu best veel lijkt op de aanloop naar de Irak-oorlog. Ook toen waarschuwden veel mensen dat oorlog en economische sancties

de situatie alleen maar verergeren. En als je dat in die tijd zei, dan werd je weggezet als een heimelijke aanhanger van Saddam Hoessein. Toen en nu worden in Nederland te gemakkelijk de woorden uit Washington herhaald. Zelfs door onze eigen minister.

› **Voor de duidelijkheid: Soleimani was geen lieverdje, toch?**

'Nee, absoluut niet. Soleimani stuurde eind jaren negentig een brandbrief naar de Iraanse leiders, waarin hij zei dat hij niet blij was met de hervormingsgezinde president en dreigde dat zijn Revolutionaire Garde in actie zou komen als ze niks aan de president zouden doen. De Revolutionaire Garde is een leger náást het Iraanse leger – je zou het elitetroepen kunnen noemen – dat veel ideologischer is en de Islamitische republiek wil beschermen tegen bedreigingen van buiten én binnen Iran. Zo sloegen Soleimani's troepen de studentenopstanden neer. Vanaf 2003 heeft hij in buurland Irak milities gesteund, die tegen IS hebben gevochten. Daardoor is hij in Iran ook heel populair geworden. Maar die milities hebben ook heel veel kwalijke dingen gedaan.

Politicooloog en historicus Peyman Jafari is onderzoeker aan de Princeton University in de VS en docent aan de Universiteit van Amsterdam. Geboren in Iran in 1976, vluchtte hij eind jaren tachtig tijdens de oorlog tussen Iran en Irak met zijn ouders naar Nederland.

Ze liquideren mensen en zijn corrupt. Nog kwalijker was Soleimani's steun aan de Syrische dictator Assad. Vanaf 2011 heeft hij Assad geholpen om in het zadel te blijven en dat is echt ten koste gegaan van tien-duizenden gewone burgers in Syrië.'

› **Waarom is die bemoeienis in de regio in het belang van Iran?**

'Het mainstream-verhaal is dat Iran een groot Perzisch rijk wil stichten in het Midden-Oosten. Maar zo plaats je de acties van Iran in een geopolitiek vacuüm; alsof er niks aan vooraf is gegaan. Het is natuurlijk ook deels een reactie op wat anderen doen. De invasie van Irak in 2003 is heel beslissend geweest. Vanaf dat moment dacht de top van de Revolutionaire Garde: ons land wordt nu omsingeld; in Irak, in Afghanistan, in de Perzische Golf zitten nu overal Amerikanen. In Washington klonken dreigende woorden. *Everybody wants to go to Bagdad, real men want to go to Tehran*, was de grap onder conservatieve politici: iedereen wil naar Bagdad, echte mannen willen naar Teheran. De Republikeinse senator John McCain zong tijdens een speech grappend: "Bomb bomb

bomb, bomb bomb Iran", op de melodie van Barbara Ann van de Beach Boys. Ik vertel dat om duidelijk te maken dat het gevoel van dreigend gevaar in Iran heel sterk was. Toen de verzetsgroepen opkwamen in Irak, maakte Soleimani daar handig gebruik van. Hij sloot allianties om de Amerikanen te ondermijnen. Dus ja, hij heeft geholpen om Amerikaanse soldaten om te brengen. Tegelijk moet je de vraag stellen: waarom waren die soldaten daar?'

› **In Irak is men ook boos over de aanslag op Soleimani. Hoe kan dat?**

'In de tijd van de Iran-Irak-oorlog waren er al Irakezen naar Iran gevlucht. Dat waren meestal sjiitische moslims, door Saddam onderdrukt maar wel zo'n 60 procent van de Iraakse bevolking. In Iran is dat 95 procent. Veel van die mensen zijn later teruggegaan. Na de oorlog zijn de relaties tussen Iran en Irak eigenlijk best goed geworden. Ze zijn buren, er is veel onderlinge handel. Miljoenen Iraniërs gaan op pelgrimstocht naar heilige plaatsen in Irak en andersom. Maar Iran heeft zich ook flink bemoeid met Irak – bijvoorbeeld invloed

uitgeoefend op wie er in de regering zit. Dat heeft kwaad bloed gezet bij veel Irakezen. De protesten de afgelopen maanden in Irak waren protesten tegen zowel de Iraanse als de Amerikaanse invloed. De Amerikaanse inval in Irak heeft ironisch genoeg destijds de Iraanse invloed in Irak vergroot. Het uitschakelen van Soleimani heeft nu weer hetzelfde effect.'

› **Hoe sterk is de oppositie in Iran?**

'Iran heeft een lange geschiedenis van sociale protesten en bewegingen. Voor democratisering, voor sociale rechtvaardigheid, met een belangrijke rol voor de studentenbeweging, de vrouwenbeweging en de arbeidersbeweging. Maar ze hebben te maken met een autoritair systeem. Daardoor is het lastig om landelijk te organiseren. Er zijn dus veel lokale protesten. Maar ondanks alles lukt het ze wel om zich openlijk te organiseren. De studenten zijn zichtbaar, er is een vakbond van buschauffeurs in Teheran, er is een vakbond in het zuiden van Iran bij de rietsuikerfabriek Haft Tappeh. Ondanks het feit dat de leiders steeds gearresteerd worden, blijven die zeer actief.'

‘In Nederland worden te gemakkelijk de woorden uit Washington herhaald’

Ondanks de onderdrukking in Iran zijn er mensen en organisaties die hoop op sociale verbetering en meer democratie geven. Het tragische is, dat de buitenlandse druk op Iran de mogelijkheden van deze bewegingen juist inperkt. Eind jaren negentig bijvoorbeeld kwam er onder een verandingsgezinde president wat lucht, groeide de studentenbeweging en kwamen er wat meer mogelijkheden. De oorlog in Afghanistan, begonnen in 2001 en die in Irak twee jaar later, werd door Iraanse conservatieve machthebbers gebruikt om deze bewegingen te onderdrukken want er was buitenlandse dreiging.’

› Zie je dat nu weer?

‘Toen het nucleaire akkoord was gesloten, werd het in Iran allemaal wat opener. Maar met de Iran-politiek van Trump gaat het weer de andere kant op. Bij de protesten van de afgelopen maand zijn meer dan 300 mensen omgekomen en 7000 mensen zijn gearresteerd. Mensen eisen een einde aan corruptie, ze eisen dat ze zelf mogen kiezen of ze een hoofddoek dragen, ze willen hogere lonen. Want bedenk wel: ook in Iran is neoliberalisme belangrijk. Heel veel contracten in Iran zijn zogenaemde witte contracten; wat wij kennen als flexcontracten. Mensen kunnen heel gemakkelijk ontslagen worden. Na de revolutie eind jaren zeventig werd er meer gedaan voor sociale gelijkheid. Dat wordt nu allemaal afgebouwd. Met dezelfde argumenten als die we hier in het Westen horen. Niet zozeer door de economische sancties trouwens. Dit is, net als bij ons, al gaande sinds de jaren negentig. Flexibilisering, schrappen van subsidies, privatiseren – de sancties hebben daar een enorme daling in koopkracht aan toegevoegd. Sancties hebben sinds het ingaan ervan in mei 2018 geleid tot een inflatie tot boven de 50 procent!’

› Hoe zat het ook alweer met die sancties? Die kwamen toch alleen van de Verenigde Staten?

‘Het was Trump die eenzijdig het nucleaire akkoord met Iran opzegde. Dat akkoord moest voorkomen dat Iran nucleaire wapens ontwikkelde. Dat werkte ook. Maar Trump vond het een slecht akkoord en stapte eruit – en stelde direct economische sancties in. Europese landen stapten er niet uit, maar

probeerden om de VS heen te werken om het akkoord te behouden. De EU en Frankrijk hebben geprobeerd om een systeem op te zetten om toch handel met Iran te kunnen drijven. Maar de VS heeft grote druk gelegd op Europese landen. Geen enkel Europees land durft het in zijn eentje aan om Iran te steunen. De EU is toch al heel verdeeld.’

› Wat vind je van de Europese reacties op de aanval op Soleimani?

‘De Britten, de NAVO en Nederland hebben Trump gesteund. Anderen hebben zich heel voorzichtig uitgedrukt. Minister Bijleveld toonde in de media begrip voor de Amerikaanse actie. Dat is een zeer eenzijdige reactie. Zoals ik al zei: natuurlijk moet je Soleimani veroordelen om wat hij deed, maar een Iraanse generaal daar ombrengen gaat tegen het internationaal recht in. De gevolgen hiervan kunnen dramatisch zijn. De internationale orde wordt in gevaar gebracht, het Midden-Oosten is al een kruisvat. Nederland had echt een sterke veroordeling van deze aanslag moeten uitspreken.’

› Trump dreigde nog met het bombarderen van 52 doelen, waaronder culturele doelen, als Iran wat terug zou doen.

‘Die 52 verwijst naar het aantal gegijzelde ambassade medewerkers ten tijde van de Iraanse revolutie in 1979. In Iran werd trouwens al de grap gemaakt: dan gaan wij 53 doelen beschieten, want dat verwijst naar het jaar 1953 waarin de Iraanse premier Mossadeq door een CIA-coup werd afgezet omdat hij de olie in Iran had genationaliseerd. Gelukkig heeft de VN zich tegen het dreigement van Trump uitgesproken; culturele doelen bombarderen is namelijk een oorlogsmisdaad.’

› Wat kan er gedaan worden om oorlog te voorkomen?

‘De-escaleren is stap één. Dat doe je door de kwalijke rol van beide partijen te erkennen. Ze beide tot de orde roepen. Naast druk op Iran zetten, moet je ook belonen als ze zich aan het nucleaire akkoord houden. De EU kan helpen om de VS-sancties te omzeilen, maar moet dan wel ruggengraat tonen tegenover de VS. Wat er ook bij hoort is dat er een einde moet komen aan steun voor dictaturen in het Midden-Oosten; en dat landen gelijke behandeling krijgen. Dus

geen wapenexporten naar Saudi-Arabië, Egypte enzovoort. Volgens nog onbevestigde berichten kwam een deel van de technologie van de drones die de aanslag op Soleimani deden uit Nederland. Of dat waar is of niet – Nederland moet zijn aandeel in wapenexporten verminderen.’

› En op de lange termijn?

‘Mijn ideaal is een conferentie in het Midden-Oosten. Want iedereen is daar tegen elkaar aan het vechten. Een conferentie die tegelijk eist van Iran dat het zich niet bemoeit met omliggende landen én dat de Amerikanen hun militaire bases in het Midden-Oosten opdoeken én dat landen beloven richting een vrijer politiek systeem te bewegen én waarbij Israël belooft ook de Palestijnse mensenrechten te respecteren. Je kunt in het Midden-Oosten niet eenvoudigweg van één partij of land alles eisen. Je kunt geen vrede bereiken als je geen rekening houdt met de grieven en bezorgdheid van alle landen daar. Ik begrijp de Amerikaanse zorgen om Iran. Maar je moet niet eenzijdig begrip hebben. Het conflict is oud. Ik noemde al de coup in 1953, maar denk ook aan de steun van de VS aan Saddam tijdens de oorlog tussen Iran en Irak, waarbij de VS het oké vond dat Irak gifgas gebruikte tegen Iran.’

› Nu het oorlogs-hitsen is begonnen wordt aandacht vragen voor de zorgen van Iran al snel geframed als steun aan het Iraanse regime.

‘Inderdaad. Maar voor de duidelijkheid: als het aan mij ligt, verdwijnt niet morgen maar vandaag het regime in Iran. Met daarvoor in de plaats een regering en een democratisch systeem dat de beloftes waarmaakt die door de Iraanse revolutie gedaan waren. Namelijk onafhankelijkheid voor Iran, sociale gelijkheid en echte democratie. En dan wel in een seculier systeem, waarbij de religies van mensen gerespecteerd worden – dat mensen de hoofddoek niet hoeven te dragen, maar dat ze ook als ze ervoor kiezen dat wél te doen, gewoon een baan kunnen krijgen en in de politiek kunnen gaan. En dat ze dus niet, zoals vóór de revolutie, als hoofddoekdraagster met de nek worden aangekeken.’

› Wat kan ik als SP'er doen?

‘Dat vind ik eigenlijk het belangrijkste. Ga

naar demonstraties die solidariteit met de mensen daar betuigen – tegen oorlog dus. In Nederland gaat het erom dat je de regering onder druk zet om te stoppen met oorlogspolitiek tegen Iran. Want dan wordt de ruimte voor oppositiegroepen in Iran groter. Het is de taak van vakbonden, milieuorganisaties en partijen als de SP om solidariteit te organiseren met de mensen die dezelfde problemen hebben als wij hier. We hebben een klimaatcrisis in de wereld en in Iran ontstaan daardoor enorme droogtes bijvoorbeeld. Maar ook de strijd tegen privatisering en flexibilisering delen we met hen. De FNV heeft actie gevoerd toen Iraanse vakbondsleiders werden opgepakt. Nog een goed voorbeeld vind ik jullie buitenlandwoordvoerder Sadet Karabulut. Zij houdt goed in het oog wat de mensen in Iran zelf aan het doen zijn, wat hun belang is. Opkomen voor vrouwenrechten, mensenrechten en vakbondsrechten. Ik zie haar regelmatig uitleggen dat de buitenlandse druk – economische sancties, oorlogsdreiging – het juist voor die mensen moeilijker maakt. Kortom, we moeten werken aan solidariteit tussen bevolkingen. Verandering heeft daar, net als hier, veel meer effect als het van onderop komt. Afdwingen van bovenaf, via sancties bijvoorbeeld, hebben het tegenovergestelde effect.'

› De SP organiseert enkele dagen na dit interview een demonstratie tegen de oorlog in Amsterdam. Jij kunt er niet bij zijn want je vliegt een dag eerder weer terug naar de VS. Kom je er wel in?

'Dat is een goede vraag, want de situatie aan de grens daar is zorgelijk. Iraanse Amerikanen die bijvoorbeeld op vakantie zijn geweest in Canada, zijn bij de grens aangehouden en ondervraagd. Gelukkig maakt een aantal Congresleden en mensenrechtenorganisaties zich hier heel boos over. Goede kans dat ik ook problemen aan de grens heb. Behalve dat ik in Iran geboren ben, vind ik het mijn taak als wetenschapper om de macht aan te spreken en te zeggen wat er gezegd moet worden. Dat bevalt de machthebbers in Washington niet – hetzelfde geldt voor die in Teheran. Ik ga me er niks van aantrekken.'

tekst Diederik Olders • foto's Fatih Hijnen
illustratie Arend van Dam

'Nederland had deze aanslag sterk moeten veroordelen'

foto: James Schwarz / Flickr CC

> SUCCES SP AMSTERDAM: VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE OMLAAG

De Amsterdamse SP trok de afgelopen jaren alles uit de kast om de vrijwillige ouderbijdrage in het basisonderwijs omlaag te krijgen. Met succes! Vanaf het schooljaar 2020-2021 mag deze niet meer dan 112 euro bedragen. Hoewel de bijdrage vrijwillig is, worden in de praktijk geregeld kinderen uitgesloten van schoolreisjes als hun ouders deze niet betalen. Op initiatief van de Tweede Kamerfracties van SP en GroenLinks ligt straks in de wet vast dat dit niet meer mag. De SP in Amsterdam blijft de komende jaren strijden om de vrijwillige ouderbijdrage nog verder omlaag te krijgen.

> NOODFONDS VOOR SLACHTOFFERS KINDERONTVOERING

Jaarlijks gaan vele ouders door een hel omdat hun kind wordt ontvoerd naar het buitenland. Op papier bepaalt het Haags Kinderontvoeringsverdrag dat een ontvoerd kind eerst terug moet, om daarna met de ouders aan een oplossing te werken. De praktijk werkt echter anders, zo ervoer gedupeerde ouder Richard van Hoolwerff. Zijn ex-ontvoerster nam hun twee kleine kinderen naar Engeland, waardoor er voor hem niets anders op zat dan daar naar de rechter te stappen. Hiervoor moest hij zich flink in de schulden steken. Daarom startte zijn zus een crowdfundingactie voor hem. Volgens SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen toont dit bij uitstek de kwetsbaarheid van ouders in deze situatie. Hij wil dat er een noodfonds komt voor Nederlanders die noodgedwongen in het buitenland moeten procederen: 'Want het mag niet van de dikte van je portemonnee afhangen of je wel of niet in staat bent je recht te halen.'

still uit het filmpje Undercover in de uitbuittingsmigratie

> ARBEIDSMIGRANTEN GEEN VERDIENMODEL

Voor werkgevers en foute uitzendbureaus is het bijzonder lucratief om via allerlei schijnconstructies arbeidsmigranten in dienst te nemen. Zij moeten vaak onder slechte omstandigheden en tegen lage lonen werken. SP-leider Lilian Marijnissen ging vorig jaar naar Polen om de gevolgen van arbeidsmigratie met eigen ogen te zien. Daar zijn veel weggetrokken Poolse werknemers vervangen door goedkope krachten uit Oekraïne. Om een einde te

maken aan de uitbuiting van arbeidsmigranten heeft de SP samen met de ChristenUnie een actieplan gelanceerd. De partijen stellen onder andere voor om een einde te maken aan de praktijken van malafide uitzendbureaus door een vergunningplicht in te voeren, het aantal flexibele contracten terug te dringen en schijnconstructies aan te pakken. Lees het hele actieplan arbeidsmigratie hier: sp.nl/arbeidsmigratie

PROJECT C

WIETTEELERS IN SPE WINNEN VAN ABN AMRO

Een strafrechtadvocaat, een huisarts en een voormalig SP-Statelid gaan samen in de cannabis. Niet als 'partners in crime', maar juist om een van 's lands eerste legale wietkwekerijen op te zetten. Daarbij zijn ze zelfs een bank al te slim af.

OP DINSDAGAVONDEN is de praktijk van strafrechtadvocaat Peter Schouten, gevestigd aan de statige Baronielaan te Breda, de vaste vergaderplek van de startende ondernemers van Project C – voluit Project Cannabis. Gevraagd wanneer het eerste idee voor het project in zijn hoofd is ontsproten, denkt Schouten terug aan eind 2017, ergens op het parkeerterrein van de Albert Heijn. 'Ik belde daarop Ronald Roothans, een huisarts die ik een paar jaar eerder had leren kennen op een daklozenbarbecue. Hij trad daar op met zijn band. We hebben destijds tot diep in de nacht over drugs gesproken. Ik vond het bijzonder dat hij daar als huisarts zo'n open houding over had', blikt Schouten terug.

Datzelfde jaar was een initiatiefwet van D66-Kamerlid Vera Bergkamp voor de regulering van wietteelt met een krappe meerderheid aangenomen in de Tweede Kamer. Juist om het stigma rondom cannabis te doorbreken wilde Schouten het signaal afgeven dat ook de 'bovenwereld' achter dit voorstel staat. En welk trio zou daar geschikter voor zijn dan een advocaat, een huisarts en een politicus? Die politicus in kwestie is voormalig SP-Statelid Joep van Meel. Schouten had Van Meel leren kennen binnen de Bredase SP-afdeling, toen de advocaat daar nog de penningen beheerde. Het officiële startschot voor Project C was de publicatie van een manifest in september 2018. Schouten: 'We dachten er toen nog hooguit aan om hier en daar een lezing te geven.'

David tegen Goliath

Ruim een half jaar nadat de initiatiefwet van Bergkamp werd aangenomen is het plan voor een proef met gereguleerde wietteelt opgenomen in het regeerakkoord. Het was een compromis van de kersverse coalitiepartners: D66 wilde immers een volledige legalisering van softdrugs, terwijl CDA en ChristenUnie daar mordicus tegen waren. De grondleggers van Project C vreesden dat een eventuele mislukking van het experiment óf een terugkeer naar het huidige gedoogstelsel zou betekenen, waarover later meer, óf een algeheel einde van de coffeeshops. Om de proef een duw in de goede richting te geven, besloot het trio daarop zelf deel te nemen. De eerste stap in de richting van 's lands eerste legale wietkwekerij was gezet. Inmiddels heeft ook kassenbouwexpert Pascal van Oers zich bij de pioniers gevoegd.

‘Cannabis heeft 100 jaar in het verdomhoekje gezeten maar is prima als medicijn in te zetten’

Joep van Meel

Sindsdien is het team van Project C druk in de weer met het schrijven van plannen, het verwerven van faciliteiten en... een bankrekening. Menig bankmedewerker waarbij de heren aanklopten schoot echter in een stuip zodra het woord ‘cannabis’ viel. Terwijl een beetje ondernemer nergens is zonder rekening. Wat volgde was een kort geding tegen een van de weigerende banken, ABN Amro. Begin november oordeelde de rechter dat de bank alsnog een rekening moest openen voor de pioniers. Een belangrijke uitspraak voor andere partijen die deel willen nemen aan het wietexperiment. Schouten: ‘Toen bleek dat wij hadden gewonnen was iedereen in de cannabiswereld trots. Het doet toch denken aan David tegen Goliath.’

Schizofreen gedoogbeleid

Het negatieve stigma rondom wietteelt is sterk verweven met het oer-Hollandse gedoogbeleid, dat de grondleggers van Project C ervaren als een knellend juk. Sinds 1972 kent Nederland coffeeshops die zogenaamde ‘softdrugs’, hasj en wiet, mogen verkopen. Deze producten van de cannabisplant mogen echter niet legaal worden geproduceerd. Elk jaar zou er zo’n 140 ton illegaal gekweekte cannabis via de achterdeur onze coffeeshops binnenkomen – al is dit volgens de heren van Project C een uiterst conservatieve schatting. Jaarlijks gebruiken meer dan een miljoen Nederlanders cannabis, zonder precies te weten wat ze binnenkrijgen. ‘Er zitten vaak bestrijdingsmiddelen en schimmels op. En je weet niet hoeveel werkzame stoffen erin zitten. Dat is een gevaar voor de volks-

gezondheid’, aldus oud-SP-politicus Joep van Meel. En hoewel de coffeeshophouders die hij spreekt maar al te graag zuivere wiet willen verkopen, hebben deze ondernemers nu niet de mogelijkheden om hun wiet te laten controleren.

Met het wietexperiment dat dit jaar in werking treedt wordt er – hoewel tijdelijk en op kleine schaal – gebroken met dit welhaast schizofrene gedoogbeleid. Binnen de proef mogen tien gemeenten experimenteren met legale cannabis. Coffeeshops in die steden worden verplicht uitsluitend producten van aangewezen telers te verkopen. Deze zes tot tien door het Rijk geselecteerde telers mogen voor een periode van vier jaar – met een mogelijke uitloop van anderhalf jaar – legaal experimenteren. Dit onder voorwaarde van strenge kwaliteitseisen. ‘Op producten moet een etiket komen dat dertig procent van de verpakking beslaat, met daarop het THC- en CBD-gehalte (tetrahydrocannabinol en cannabidiol, twee werkzame stoffen in de cannabisplant, –red.), licht Van Meel toe. ‘Daarnaast moet de gereguleerde wiet binnen de gehele keten, van teler tot coffeeshop, traceerbaar zijn.’

Van plant naar planeconomie

De extreem gedetailleerde spelregels van de wietproef zijn bij vlagen ronduit lachwekkend. Zo schrijft de overheid voor dat uitsluitend lettertype Helvetica op het etiket gebruikt mag worden. Daarnaast moeten telers minimaal tien soorten cannabis gaan produceren. Schouten, lachend: ‘Het is niet de Sovjet-planeconomie!’ Toch zit er een

logica aan de eis van een minimaal aantal soorten. Want als de consument in de coffeeshop straks niet kan vinden wat hij zoekt, is dat koren op de molen van straat-handelaars.

Ook de prijs van gereguleerde wiet zal volgens de Bredase pioniers bepalend zijn voor het succes van de proef. Want de consument zal niet veel meer willen betalen dan nu het geval is. Een ander scenario dat binnen de wietproef voorkomen moet worden: bordjes met ‘uitverkocht’ in de coffeeshops. Project C verwacht daarom dat geselecteerde telers grootschalig moeten opereren om de wiet betaalbaar te houden en aan de vraag tegemoet te komen. Zo hebben de heren plannen voor een tuinderij van maar liefst 30.000 m². Van Meel: ‘Wij gaan uit van een investering van 18,6 miljoen. Dat is ook nodig, wil je aan alle veiligheidseisen en andere criteria kunnen voldoen.’

‘Gereguleerde wietteelt maakt de wereld veiliger’

Hoewel het ambitieuze bedrijfsplan wellicht anders doet vermoeden, bekijken de mannen van Project C het wietexperiment juist niet met een kapitalistische bril. Zo willen ze 30 procent van de nettowinst pompen in onderzoek naar de toepassing van cannabis en verslavingszorg. ‘Het plantje heeft honderd jaar in het verdomhoekje gezeten. Maar cannabis is op heel veel manieren als medicijn in te zetten’, vertelt Schouten. Volgens Van Meel consumeert 50 procent van de coffeeshopbezoekers cannabis ook voor medicinale doeleinden. ‘Want de legale medicinale cannabis wordt niet vergoed

Peter Schouten

‘Legale medicinale cannabis is kneiterduur en niet te pruimen’

door de verzekering, is kneiterduur en ook niet te pruimen. En hoewel medische cannabis-consumptie ook niet zonder risico is, zijn de meeste zware pijnstillers veel verslavender’, stelt Van Meel. Ook wil Project C op den duur gezondere vormen van cannabisconsumptie stimuleren dan het roken van wiet met tabak. Zoals *vapen* waarbij het product wordt verhit en de werkzame stof vrijkomt als damp, of de consumptie van zogenaamde *edibles* (eetbare cannabisproducten), zoals cannabiskoekjes.

Vanuit gezondheidsoogpunt is het Nederlandse drugsbeleid volgens Van Meel überhaupt zeer opmerkelijk: ‘De Opiumwet is zwaar gedateerd en helemaal niet tot stand gekomen op basis van wetenschappelijk onderzoek. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu heeft tien jaar geleden 19 drugs op schadelijkheid en verslavingsrisico’s gerangschikt. Helemaal onderaan staan de psychedelica: LSD, paddo’s, etcetera. Cannabis staat op plek negen. Ergens bovenaan staan alcohol en tabak (alleen heroïne en crack zijn schadelijker) terwijl je dat gewoon in de supermarkt kunt kopen. Dat spoort voor geen meter.’

Een van de voornaamste redenen van strafrechtadvocaat Schouten om in het Project C-avontuur te stappen is zijn overtuiging dat de wereld veiliger zal worden van het reguleren van wietteelt. ‘Omdat wietteelt nu nog strafbaar is, wordt er volop illegaal elektriciteit afgetapt om cannabis te telen. Daarmee ontstaat brandrisico. Ook ken ik als advocaat genoeg voorbeelden van telers die in zware ellende zijn gekomen nadat zij

zijn betraapt. Bijvoorbeeld omdat de staat een enorm bedrag op hen wil terugvorderen’, aldus Schouten. Een uitzichtloze situatie, die volgens hem niet zelden juist tot nog meer crimineel gedrag leidt.

Vliegende actie

Des te groter was de verontwaardiging bij Schouten toen hij hoorde waarom ABN Amro aanvankelijk niet met Project C in zee wilde gaan: ‘Ze wilden niet het witwassen van geld faciliteren en waren bang dat wij in de criminele drugswereld terecht zouden komen. Man, hou eens op! Wij zijn dit project juist gestart zodat bovenwereld en onderwereld niet met elkaar vermengd hoeven te worden.’ Van Meel vindt het onbegrijpelijk dat de bank zoveel weerstand toonde tegen een club die wil meedoen aan een overheidsexperiment. ‘De overheid heeft ruim 56 procent van de aandelen in ABN Amro in handen!’, verzucht het ex-Statelid.

Vlak voor de kerstdagen bleek bovendien dat niet alleen banken huiverig zijn om medewerking te verlenen aan het wietexperiment. Zo blokkeerde burgemeester Gert de Kok van de boven Breda gelegen gemeente Drimmelen de overname van een groot kassencomplex door Project C, onder meer uit angst voor imagoschade. Project C roept gemeenten nu op om zich achter de wietproef te scharen en telers die willen meedoen aan het experiment met open armen te ontvangen. Om ook de mening van de inwoners van Drimmelen te polsen zocht Project C het hogerop. Op 21 december cirkelde een vliegtuigje met daaraan de boodschap “Wij geloven in Gert de Kok.nl”

boven de Brabantse gemeente. Op deze actiesite somt Project C de voordelen van de komst van een legale wietkwekerij op en kunnen bewoners hier voor of tegen stemmen.

Vrolijke contrasabotage

Simpel geformuleerd draait Project C volgens Schouten om één boodschap: ‘Het is een mooi plantje.’ Naar verwachting kunnen de heren begin dit jaar een aanvraag indienen om een geselecteerde teler te worden. Over de mogelijke concurrentie die Project C kan verwachten is nauwelijks iets bekend. Maar crucialer is volgens Schouten of het initiatief erin slaagt de benodigde 18,6 miljoen op te halen. Alle administratieve rompslomp ten spijt, ziet de advocaat de weg die hij tot op heden met zijn compagnons heeft afgelegd als ‘een genotmiddel’. Wie kennismaakt met de grondleggers van Project C merkt al snel dat zakelijkheid en kameraadschappelijkheid binnen het project hand in hand gaan.

Schouten: ‘Die druk vanuit de boze buitenwereld, zo’n ABN Amro bijvoorbeeld, daar hebben wij ook verschrikkelijk om gelachen. Bovendien ben ik vanuit mijn beroep al gewend om aan allerlei regeltjes te voldoen. Het is inmiddels mijn tweede natuur. Ik verwacht bovendien dat sommige politici er van alles aan zullen doen om dit wietexperiment te saboteren. Dan denk ik: hoe mooi zou het zijn als wij dat weer kunnen saboteren, door een perfect draaiende operatie op te zetten?’ Dit jaar zal blijken of de Bredase pioniers toestemming krijgen om hun contrasabotageplan in de praktijk te brengen. •

tekst Lesley Arp • foto’s Maurits Gemmink

LINKSVOOR **'MIJN AGENDA IS ALTIJD VOL'**

Toen Azza Heles (49) uit Groningen in actie kwam vanwege vocht in haar woning, had ze niet kunnen denken dat ze zou uitgroeien tot een lokale SP-bekendheid. 'De woningbouwvereniging nam het probleem niet serieus. Maar ik was steeds ziek en de schimmel stond op de muren. Met de SP heb ik buurtbijeenkomsten georganiseerd. De tv kwam langs en wel duizend buurtbewoners stuurden een klacht naar de gemeenteraad. Met geweldig resultaat: we wonnen en de huizen zijn gerenoveerd.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Was je altijd al politiek actief?**

'Nee, het was helemaal nieuw voor mij. Maar ik ben trots op de SP-aanpak en blijf actief, om mensen in andere buurten ook te helpen.'

› **Hoe ziet je dagelijks leven eruit?**

'Ik heb vier kinderen. De oudste twee zijn klaar met hun studie en werken al, de jongste gaan nog naar school. Ik ben lang huisvrouw geweest, kwam weinig onder de mensen. Dertien jaar geleden ben ik gescheiden. Daarna ben ik vrijwilligerswerk gaan doen in een bejaardenhuis. Mensen helpen bleek echt bij mij te passen, ik maak makkelijk contact. Inmiddels werk ik als gastvrouw bij het Wijkteam in mijn buurt. Daar komen mensen met allerlei problemen. Ik stel ze op hun gemak en begeleid ze naar de juiste hulp.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Egypte, al is Nederland mijn favoriete plek om te wonen. Maar in Egypte woont mijn familie en ik ben er geboren en opgegroeid.'

› **Hoe kwam je in Nederland terecht?**

'Mijn ex-man woonde hier. Ik heb hem ontmoet toen hij in Egypte op vakantie was. Op mijn vijftienvingste ben ik ook naar Nederland gekomen. Het was niet altijd makkelijk. Maar mijn levenservaring komt nu goed van pas bij het Wijkteam. We maken allemaal soms moeilijke tijden door. Maar als we aardige mensen tegenkomen die ons helpen, leven we weer op. Het is belangrijk dat we elkaar steunen.'

› **Heb je hobby's?**

'Ja, mijn agenda is altijd vol. Ik doe vrijwilligerswerk, als gastvrouw bij de SP-Hulpdienst en ik sport graag. Helaas staat dat momenteel op een wat lager pitje, maar ik heb in een hardloopteam gezeten, gedanst en aan kickboksen gedaan.' •

> MENSENRECHTENAVOND MET 'DE MOEDIGSTE VROUW VAN AFGHANISTAN'

Niet In Mijn Naam en ROOD ontvingen op 11 december de Afghaanse politica en activiste Malalai Joya voor een avond over mensenrechten. Malalai Joya verloor zes familieleden door een raketaanval, groeide op in vluchtelingenkampen en is wereldwijd bekend geworden vanwege haar moedige, in eigen land levens gevaarlijke strijd voor vrouwenrechten. Daarnaast sprak Hossein Ahmadi Niaz, mensenrechtenadvocaat in Iran, over de mensenrechtenschendingen daar. In een gesprek met SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut maakten beide sprekers duidelijk dat vrede, democratie, vrouwenemancipatie en mensenrechten niet worden bevorderd, maar verslechterd door de oorlog tegen terrorisme. Malalai: 'Noem het liever de oorlog tegen onschuldigen.' Zowel Hossein als Malalai benadrukten het belang van de solidariteit van mensen in Nederland.

Een verslag van de avond op de website van ROOD: sp.nl/mensenrechtenavond

> BUURTEN BIJ BADGASTEN

Door een verbouwing kunnen gebruikers van zwembad De Tongelreep in Eindhoven daar tijdelijk niet terecht voor zwemlessen of therapeutisch gebruik. De SP polste de mening van bijna 200 badgasten hierover. Wat bleek: zo'n 70 procent weet niet waar zij tijdens de verbouwing terecht kunnen. Alle reden dus voor de SP om de komende tijd dieper in dit probleem te duiken.

> GROENLINKS KIEST VOOR MEER ONGELIJKHEID

Zonder moeite wist de regering in december de belasting voor hoge inkomens te verlagen. Omdat GroenLinks om onbegrijpelijke redenen vóór het nieuwe belastingplan stemde, kon de coalitie achterover leunen. SP-fractievoorzitter in de Eerste Kamer Tiny Kox: 'Dit was de grootste kans tot nu toe om het rechtse beleid van Rutte III een halt toe te roepen. De stem van GroenLinks gaf de doorslag, maar wel naar precies de verkeerde kant. Heel erg jammer.'

foto Flickr / Pierre Gorissen CC

BOEREN EN MILIEU

Wat hebben de boer, de zorgverlener en de leraar gemeen? Lilian Marijnissen vraagt het zich af in de Tribune van december. Zij spreekt over de invloed van het neoliberalisme. Schaalvergroting werd de norm, zegt zij, scholen werden leerfabrieken, zorginstellingen moesten fuseren en in de veehouderij werd de megastal de norm om als boer te kunnen overleven. De samenleving, de aarde en de dieren betalen de prijs. Dat klopt. Maar de leraar is meestal werknemer en daarom afhankelijk van de besluiten van zijn schoolbestuur, de zorgverlener is afhankelijk van zijn directie en die is weer overgeleverd aan de beslissingen van de verzekeringsmaatschappijen. De boer is eigen baas. In veel gevallen zelfs een grote ondernemer. Nu is het inherent aan liberaal beleid om (vooral grote) ondernemingen te steunen. De stikstofcrisis waar de boeren mee te maken hebben, past in het falen van liberaal beleid. Vervuiling levert namelijk vooral op de korte termijn vaak geld op, in plaats van dat de vervuiler

betaalt voor het opruimen van de rommel of zelfs beboet wordt voor de uitstoot. Alles is gericht op geld, niet op het behouden van gezondheid, schone lucht en schoon water, oftewel dat wat natuurgebieden ons leveren. Natuurlijk kun je medelijden hebben met de kleine ondernemer, die wordt weggeconcentreerd, gemanipuleerd of onder druk gezet door afnemers van zijn producten. Marktregulering en maatregelen tegen bijvoorbeeld kartelvorming zouden hier een oplossing kunnen geven. Ondernemers zijn in beginsel kapitalisten; zij staan zelf aan het roer van hun bedrijf. Er zijn dan ook boeren die niet in het onhoudbare rad van fortuin hebben willen meedraaien. Die boeren hebben geen lege weiden. Zij kozen met eigen inzicht voor het verantwoorde bedrijfsmodel en leven daarvan, met hun dieren. Soms niet eens naast, maar zelfs in natuurgebieden. Kortom: deze dingen zijn een stuk genuanceerder dan ze worden voorgesteld.

Elsa Loosjes, Bennekom

De SP heeft een uitgebreide visie geschreven met als titel 'Aarde, boer en consument verdienen beter', met de nadruk op systeemkritiek. Hier te lezen: sp.nl/Z54
Binnenkort gaan we in de Tribune nader in op de toekomst van de landbouw.

Redactie Tribune

BELASTINGTRUC

Wanneer je een belastingverlaging wilt bewerkstelligen heeft dit voor iedereen effect wanneer de eerste belastingschijf verlaagd wordt. Wanneer je echter zoals deze regering doet de laagste schijf verhoogt en de hogere schijven verlaagt, heeft het geen effect voor de allerlaagste inkomens maar alleen voor de hogere en hoge inkomens. Het moge duidelijk zijn wat het achterliggende doel hiervan is, wat door te weinig mensen wordt herkend, namelijk de kloof tussen rijk en arm te vergroten.

G. Vermeer, Hoogezand

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
 handtekening : _____

Tribune januari 2020

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

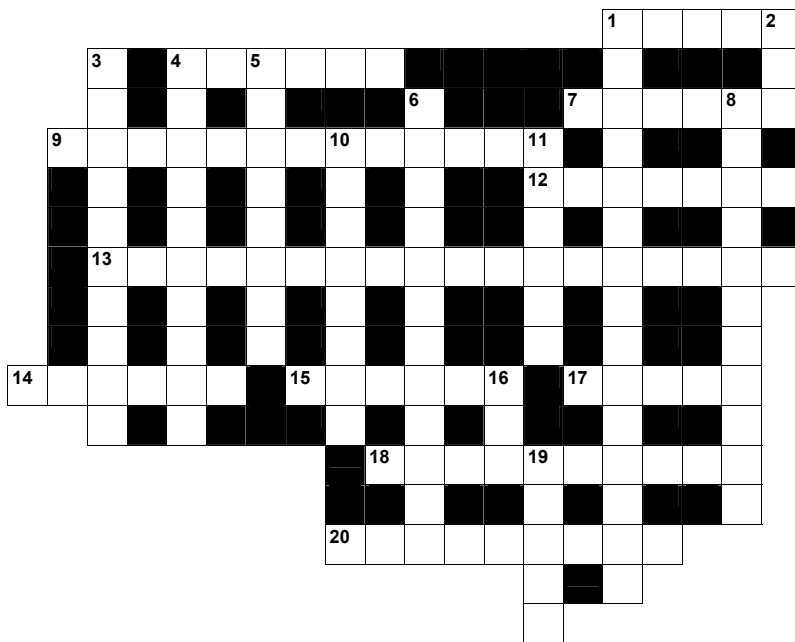
CRYPTOGRAM

Horizontaal

1 Da's pas een échte kamerstoel. (5) - 4 Zich roerende telefoon. (6) - 7 Douchegelegenheid in de gevangenis. (6)
 9 Heeft u een perceel? Goede reden om boer te worden. (13)
 12 Na de feestelijke ingebruikname kun je erdoor naar binnen. (7) - 13 Hiermee komt de poli wel van de grond. (18) - 14 Maar is reëler. (6) - 15 Vrouw en aanhang op de motorfiets. (6) - 17 Europeaan transpireert (niet). Dat hoor je. (5) - 18 Idiotengedrag op het voetbalveld. (10 en 4,6) - 20 De eerstvolgende die vet arriveert. (9)

Verticaal

1 Niet te tillen, die AK-47's. (5,10) - 2 Vreugdevol (maar luidruchting) acroniem én palindroom. (3, ook afk). - 3 Haar profiel. (10) - 4 Uw naasten houden van honing. (10) - 5 Klussend insect. (8) - 6 Vogels lopen met hun rimpels. (12)
 8 'Ja ja', klonk het unanieme oordeel. (11) - 10 Het duurt nog even voordat de bewaker er is. (8) - 11 Hierop is ieder partijtje voetbal gericht. (6) - 16 Haalde weg uit Groningen. (3, ook afk)
 19 Klein deel van Huis (van afgevaardigden). (5)

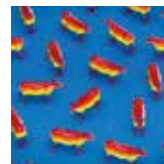
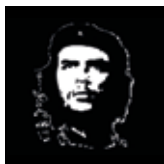
ZINNEBEELDING

U ziet 12 beelden, elk passend bij een thema. Gebruik de in willekeurige volgorde geplaatste Hints in de Tabel om, via de beelden, de gevraagde woorden te achterhalen. De volgorde van de oplossingsletters is van linksboven in de tabel (rij 1, kolom 1 = 1-1; dan een naar rechts = 1-2; dan 1-3; 1-4; 2-1; 2-4 enz.) naar rechtsonder (4-4). Er zijn dus 12 letters voor, in dit geval, twee woorden (8 + 4 letters).

Het tweede deel van de aanduiding (cijfer) is de plaats van de oplossingsletter. Het derde deel (+ of - met een cijfer erachter) is de plaats in het alfabet waar de oplossingsletter zich bevindt. Een aanduiding '+2' betekent dat de juiste letter 2 plaatsen verderop in het alfabet voorkomt. Voorbeelden: Utrecht (6 van 7) = 'h'. Utrecht (2 van 7, -1) = 's'. De 'lange ij' is 1 letter ('y'). Veel plezier!

- De hokjesgeest van landen, op een ... (1 van 5, +2)
- 'Meer of Minder' bij deze variant? Heus? (1 van 3)
- Zet een kruis, maak een ... (3 van de 5)
- Verzet tegen regels mag zich niet organiseren. (4 van 8)
- Is de poster bekender dan de man? (voornaam, 3 van 3)
- 'AT&N' in een oud jasje? (afk. 1 van 3, +1)
- Een gevoel van 'bestuurd worden'. (5 van 8)
- Tja, zo lijkt het alleen voor de vorm. (2e woord, 2 van 5)
- De rivier, zij stroomt er immer rustig langs. (1 van 6)
- Misinformatie in de 21e eeuw. (1e woord; 4 van 4)
- Soms lijkt zij voor de VS te huilen. (Eng. 2e woord, 1 van 6)
- De Doorbraak! Vingers in de dijk? (5 van 6)

OPLOSSING DECEMBER 2019

OPLOSSING DOORBRAKEN

Horizontaal 2. Waterrad 5. Halster 7. Ploeg 9. Conservenblik 11. (Ignaz) Semmelweis 12. Aandeel.

Verticaal 1. Drukpers 3. Takel 4. (John Goffe) Rand 6. Stijgbeugel 8. Wiel 9. Cement 10. Visnet.

OPLOSSING NIEUWTECH

A) Ananasleer C) Micro-Pacemaker E) Bolvormig G) Zonnewegen I) Kernfusie K) Hybriditeit M) Singulariteit.

TOTAALOPLOSSING DUOGRAM 2019 SUPERGELEIDING

De winnaar van de decemberpuzzel 2019 is Meta Vrij uit Hellevoetsluis.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze 5 februari naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

